

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

Թրամփ Կրնայ Դառնալ Ամերիկայի Վերջին Ընտրուած Նախագահը

Քրեական չորս հարցերու եւ դատական այլ գործերու մէջ մխրճուած նախկին նախագահ Տամուլտ Թրամփ կը շարունակէ մեծ առաւելութիւն պահպանել Դանրապետական միւս թեկնածուներուն նկատմամբ: Վերջին հարցախոյզերը ցոյց կու տան եւս, որ Թրամփ ունի փոքր առաւելութիւն նախագահ Ծո Պայտընի դէմ ընտրապայքարին մէջ ու անոր Սպիտակ Տուն վերադարձը անհաւանական չի նկատուիր:

Նկատի առնելով որ, Ամերիկայի նախագահական ընտրութիւններու արդիւնքները կը որոշուին նահանգներու ընտրական ձայներով, Թրամփ կրնայ յաջողութեան հասնիլ 2 կամ 3 նահանգներու մէջ մի քանի հազար ձայներու առաւելութեամբ եւ երկրորդ անգամ ընտրուիլ նախագահ: 2016-ի ընտրութիւններուն այդպէս եղաւ պատկերը, երբ Թրամփ երեք նահանգներու՝ Փենսիլվեյնիայի, Միչիկընի եւ Ուիսքոնսինի մէջ իր ունեցած 40 հազար ձայնի առաւելութեամբ յաջողութեան հասաւ, հակառակ որ ան երկրի տարածքին երեք միլիոն նուազ քուէ ստացած էր քան Դիլլըրի Քլիմօն:

Տամուլտ Թրամփ մինչեւ օրս կը մերժէ ընդունիլ 2020-ի ընտրութիւններուն արդիւնքները, հակառակ որ բոլոր մակարդակներու դատարանները մերժեցին իր ներկայացուցած բողոքները եւ Արդարադատութեան Բաժանմունքը եւ իր իսկ նշանակած երկրի գլխաւոր դատախազը եկան հաստատելու, որ ընտրութիւններու ընթացքին չեն արձանագրուած այնպիսի խախտումներ, որոնք կրնային ազդել արդիւնքին վրայ:

Այս բոլորով հանդերձ, Թրամփ յաջողեցաւ համոզել միլիոնաւոր հետեւորդներու, իր անձին շուրջ ստեղծելով աղանդաւոր շարժում մը: Ան այժմէն իսկ կը յայտարարէ թէ, վրէժխնդիր պիտի գտնուի իր հակառակորդներուն դէմ: Պիտի հետապնդէ բոլոր զինք դատողները ու պիտի փակէ իրեն հակառակ եղող հեռատեսիլի ալիքները:

Թրամփի պաշտօնավարման առաջին շրջանը յատկանշուեցաւ օրէնքներու եւ աւանդոյթներու բազմաթիւ խախտումներով: Այդ պատճառաւ Ամերիկայի քաղաքական ու ռազմական վերնախաւին մօտ կայ մեծ մտահոգութիւն, որ Թրամփ դարձեալ գալով պաշտօ-

Ֆրանսայի Ծերակոյտը Կոչ Կ'ընէ Կառավարութեան՝ Արագ Արձագանգելու Դայաստանի Ռազմական Խնդրանքներուն

Ֆրանսայի Ծերակոյտը խորհուրդ տուած է հնարաւորինս արագ ուսումնասիրել CAESAR հրետանային համակարգերու մատակարարումը Հայաստան՝ հաշուի առնելով այս սարքին արդիւնաւէտութիւնը եւ Nexter-ի նոր արտադրական հզորութիւնները 2024 թուականին:

Ֆրանսայի Ծերակոյտի հաղորդագրութեան համաձայն, Հայաստանը վերջերս Thales-էն երեք GM200 ուստիտեղորոշիչ կայաններու պատուէր ստորագրած է, եւ քննարկումներ կ'ընթանան MISTRAL 3 զենիթահրթիռային համակարգերու մատակարարման շուրջ:

Ծերակոյտը նաեւ նշած է, որ ֆրանսական «Arquus» ընկերութեան արտադրած «Bastion» տիպի 24 զրահամեքենայ արդէն ուղարկուած է Հայաստան, որոնց պէտք է միանան եւս 26 նոյն տիպի մեքենաներ, որոնք հիմա կ'արտադրուին:

«Ֆրանսայի իշխանութիւնները նախաձեռնած են Հայաստանին «պաշտպանական» զէնք մատակարարել: Պաշտպանական եւ յարձակողական զէնքերու այս տարբերակումը իրականութեան մէջ այնքան ալ գործնական չէ, ինչպէս ցոյց

CAESAR հրետանային համակարգ

տուաւ Ռեքրանիոյ պատերազմը: Չկրկնենք նոյն սխալները եւ չչետաձգենք այն սարքաւորումներու մատակարարումը, որոնք անհրաժեշտ պիտի ըլլային ի սկզբանէ: Այդ իսկ պատճառով մենք պէտք է գործնական արձագանգենք Հայաստանի իշխանութիւններու բոլոր խնդրանքներուն, յատկապէս՝ կապուած անոնց հրետանի կարիքին հետ», ըսած են Ֆրանսայի

Ծերակոյտին մէջ:
Չէնքի մատակարարման վերաբերեալ պայմանաւորուածութիւնները ձեռք բերուած են 2023 թուականի Հոկտեմբերին Փարիզի մէջ Ֆրանսայի ռազմական գերատեսչութեան ղեկավար Սեպասթիեն Լեքորնիոլի եւ Հայաստանի պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիրեանի հանդիպման ժամանակ:

Դայական Արտադրութեան Առաջին Արբանեակին՝ «Դայասաթ-1-ի Դետ Յաջողած Են Կապ Դաստատել

Հայաստանի մէջ ստեղծուած առաջին արբանեակի՝ «Հայասաթ-1»-ի հետ յաջողած են կապ հաստատել, յայտնած է «Բազումք»-ը: Այն արդէն 3 օր է տիեզերքի մէջ է:

«Հայասաթ» խումբը կը տեղեկացնէ, որ արբանեակը աշխատանքային վիճակի մէջ է եւ կը փոխանցէ իր պարբերական ազդանշանները: Աշխատանքները կ'ընթանան նախատեսուած ծրագրով՝ առանց խոչընդոտներու:

Աւելի վաղ յայտնած էինք, որ Դեկտեմբեր 1-ին «Հայասաթ-1» արբանեակը ուղարկուած է տիեզերք SpaceX ընկերութեան «Falcon-9» հրթիռով ԱՄՆ-ի Վանտեն-

պրոկ խարխախն: Հրթիռը տիեզերք արձակուած էր Երեւանի ժամանակով 22:20-ին, մօտ մէկ ժամ յետոյ «Հայասաթ-1» արբանեակը յաջողութեամբ անջատուած էր հրթիռէն ու դուրս եկած էր ուղեծիրը:

«Հայասաթ-1» առաջին հայրենական արբանեակի մշակման, ստեղծման եւ ծրագրաւորման բոլոր աշխատանքները կատարուած են Հայաստանի մէջ: Նախագիծը մեկնարկած է 2022 թուականի Յունուարին:

Արբանեակին հետ երկկողմանի կապը պիտի սպասուի «Բազումք»-ի տարածքին մէջ գտնուող վերգետնեայ կայանքին միջոցով է 5

Արմէն Գրիգորեան Ուաշինկթընի Մէջ Քննարկած Է Պաշտպանական Դամագործակցութեան Դարցեր

Հայաստանի Անվտանգութեան Խորհուրդի քարտուղար Արմէն Գրիգորեան ԱՄՆ աշխատանքային այցի ընթացքին հանդիպումներ ունեցած է ԱՄՆ նախագահի ազգային անվտանգութեան հարցերով խորհրդական ձէյք Սալիվանի, պաշտպանութեան քարտուղարի փոխտեղակալ Լաուրա Քուփերի հետ:

Ըստ հայկական կողմին՝ Սալիվանի հետ Գրիգորեան քննարկած է անվտանգային եւ տնտեսութեան ոլորտներու երկկողմ հետաքրքրութիւն ներկայացնող հարցեր, անդրադարձած է տարածաշրջանային անվտանգային իրավիճակին, վերահաստատած է հայ-ատրպէյճանական յարաբերութիւններու կարգաւորման եւ խաղաղութեան գործընթացը շարունակելու Հայաստանի յանձնարումները:

Լաուրա Քուփերի հետ հանդիպման ընթացքին կողմերը

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

Գազային Գործարքից 16 Ամիս Անց Ատրպեյճանն Ի Վիճակի Զե Խոստացուած Ծաւալներն Ապահովել

ԲԵՆԻԱՄԻՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ «ԱՊՐԻ ԱՐՄԵՆԻԱ» ՎԵՐԼՈՒՑԱԿԱՆ ԿԵԴՐՈՆԻ ԱՐԿ ՎԵՐԼՈՒՑԱՐԱՆ

Գրեթէ մէկուկէս տարի է անցել էնեգեստիկայի ոլորտում ռազմավարական համագործակցութեան մասին Ատրպեյճան-ԵՄ յուշագրի ստորագրումից: 2022-ի Յուլիսին յուշագրի ստորագրումը ընկալուում էր որպէս Ատրպեյճան-ԵՄ յարաբերութիւններում նոր մեկնարկի սկիզբ: Ռուս-ուքրանական պատերազմի պայմաններում Եւրամիութիւնը հասցնէր զգալի մատակարարման նոր աղբիւրներ էր փնտրում՝ փորձելով խուսափել էներգետիկ համակարգի կոլապսից:

Այս համատեքստում Ատրպեյճանը դիտարկուում էր որպէս հարցի լուծման հնարաւոր տարբերակներից մէկը՝ հաշուի առնելով այն հանգամանքը, որ 2020-ի Դեկտեմբերի վերջին գործարկուել էր «Հարաւային գազային միջանցքը» եւ TANAP TAP գազամուղերով Ատրպեյճանական գազը արդէն մուտք էր գործում եւրոպական շուկաներ: 2022-ի յուշագրի նախատեսում էր մինչեւ 2027 կրկնապատկել դէպի Եւրամիութիւն Ատրպեյճանական գազի մատակարարման ծաւալները՝ այն հասցնելով տարեկան 20 մլրդ. խմ-ի:

Յուշագրի ստորագրումից անմիջապէս չեսոյ մասնագիտական տարբեր շրջանակներ սկսեցին կասկածի տակ դնել դրա իրականացման հնարաւորութիւնները: Դրա պատճառների թւում նշուում էին Ատրպեյճանում գազի արդիւնահանման ծաւալների կտրուկ մե-

ծացման անհնարինութիւնը, ինչպէս նաեւ Ատրպեյճանում գազի ներքին սպառման աճը: Այնուամենայնիւ, ընդհանուր առմամբ, Եւրամիութիւնում կար ընկալում, որ Ատրպեյճանը կարող է որոշակի դեր ունենալ ռուսական գազից կախուածութեան նուազեցման գործում:

Իր հերթին, Ատրպեյճանը այս յուշագրին օգտագործեց Եւրամիութիւնում սեփական շահերի ինտենսիւ առաջնորդման համար, այդ թւում՝ հայ-ատրպեյճանական բանակցութիւնների համատեքստում: Թեւեւս պատահական չէ, որ հենց բանակցային պրիւսելեան ձեւաչափում առաջին անգամ կողմերը համաձայնեցին ճանաչել միմեանց տարածքային ամբողջականութիւնը: 1991-ի խորհրդային վարչական սահմանների շրջանակում, ինչը նշանակում էր Հայաստանի կողմից Լեռնային Ղարաբաղի ճանաչում որպէս Ատրպեյճանի մաս: 2022-ի Հոկտեմբերին, իսկ այնուհետեւ նաեւ 2023-ի Մայիսին եւ Յուլիսին այս պայմանաւորութիւնների արձանագրումն Ատրպեյճանը օգտագործեց որպէս «լեզուի միջ» Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան եւ վերջինիս բոլոր պետական ինստիտուտների, ներառեալ պաշտպանութեան բանակի, լուծարումը պահանջելու համար: Ատրպեյճանի դիրքորոշումը յստակ էր՝ եթէ բոլորը, ներառեալ Հայաստանը, ճանաչում են Լեռնային Ղարաբաղը որպէս Ատրպեյճանի մաս, ապա նրանք պէտք է նաեւ ընդունեն, որ Ատրպեյճանում չեն կարող միաժամանակ գոյութիւն ունենալ երկու տարբեր պետու-

թիւններ՝ Ատրպեյճանի Հանրապետութիւն եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութիւն եւ երկու տարբեր բանակներ՝ Ատրպեյճանական բանակ եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետութեան պաշտպանութեան բանակ:

Ինչպիսին է Ատրպեյճան-Եւրամիութիւն գազային համագործակցութիւնը յուշագրի ստորագրումից տասնվեց ամիս անց: 2023-ից դէպի Եւրամիութիւն առաջուղ Ատրպեյճանական գազի ծաւալները կը կազմեն մօտաւորապէս 11,6 մլրդ. խմ կամ ԵՄ-ի կողմից ներմուծուող գազի շուրջ 3 տոկոսը, որի զգալի մասը, շուրջ 9 մլրդ. խմ, կը ստանայ Իտալիան: Ատրպեյճանը գազ է մատակարարում նաեւ ԵՄ անդամ մի շարք այլ պետութիւններ՝ Յունաստան, Պուլկարիա, Հունգարիա:

Սակայն մինչեւ 2023 ԵՄ արտահանուող գազի ծաւալները 20 մլրդ. խմ հասցնելու ճանապարհին առկայ են զգալի խոչընդոտներ: Առաջման ծաւալների մեծացման համար զգալի ներդրումներ են անհրաժեշտ «Հարաւային գազային միջանցքի» բոլոր երեք գազամուղների թողունակութիւնը բարձրացնելու համար, այդ թւում՝ նոր կոմպրեսորային կայանների կառուցման միջոցով: Յաւելեալ ֆինանսական միջոցներ են անհրաժեշտ նաեւ Ատրպեյճանում արդիւնահանուող գազի ծաւալների աւելացման համար: 2023-ի Նոյեմբերի վերջի դրութեան Ատրպեյճանը դեռեւս չի կնքել գազի մատակարարման երկարաժամկէտ նոր պայմանագրեր, որը հիմք կը լինէր գազի հանքավայրերն ու գազամուղները

շահագործող ընկերութիւնների կողմից նոր ներդրումների համար:

Թուրքիայի էներգետիկայի նախարար Ալիբարսլան Բայրաթթարը դեռ 2023-ի Սեպտեմբերի 14-ին յայտարարել էր, որ նշուած ընկերութիւնները չունեն յստակ երաշխիքներ, որ Եւրամիութիւն անդամ պետութիւնները պատրաստ են երկարաժամկէտ պայմանագրեր կնքել Ատրպեյճանի հետ գազի գնման վերաբերեալ, իսկ առանց այդ երաշխիքների ոչ մի ընկերութիւն յաւելեալ միջնորդաւոր տոլարների ներդրումներ չի կատարի:

Ստեղծուած իրավիճակը մասամբ պայմանաւորուած է Եւրամիութիւն հեղուկացուած բնական գազի մատակարարման ծաւալների հակա աճով, ինչը մեղմել է գազի պակաս աշնանը: Միեւնոյն ժամանակ, եւրոպական պետութիւնները չեն ցանկանում հրաժարուել բնական գազին աստիճանաբար հրաժեշտ տալու եւ վերականգնող էներգետիկան զարգացնելու ռազմավարութիւնից: Ստեղծուած պայմաններում եւրոպական պետութիւնները հակուած չեն գազի մատակարարման երկարաժամկէտ պայմանագրեր ստորագրել՝ յուսալով որ արդէն 2030-ին գազի սպառման ծաւալներն էականորէն կը նուազեն:

ԵՄ-ի համար կայ կարճաժամ-

Շար.ը էջ 6

Երեւանը Սպասում է, Անկարան՝ Դեռ Զգում

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱՆԵԱՆ

Հայ-թուրքական սահմանի Մարգարայի անցակէտը պատրաստ է շահագործման, յայտնել է Հայաստանի արտգործնախարարութիւնն ի պատասխան լրատուամիջոցների հարցման, նշելով, որ հայկական կողմն ակնկալում է թուրքական կողմից եւս դրական ազդակներ ստանալ երրորդ երկրների քաղաքացիների եւ դիւանագիտական անձնագրեր ունեցողների համար սահմանը բացելու վերաբերեալ: Այդ մասին պայմանաւորութեան թեան վերաբերեալ Երեւանն ու Անքարան յայտնեցին դեռեւս նախորդ տարի Յուլիսին, երբ տեղի ունեցաւ Հայաստանի եւ Թուրքիայի յատուկ բանագնացների չորրորդ հանդիպումը: Այդ ժամանակ ըստ էութեան առաջին անգամ խօսուեց հանդիպմանը կոնկրետ պայմանաւորութեան գալու մասին, որը վերաբերում էր նաեւ Հայաստան-Թուրքիա ուղիղ աւիաբեռնափոխադրումներին:

Սակայն, երկու պայմանաւորութեան առնչութեան էլ գործնական առումով չկայ շոշափելի առաջընթաց: Սա անշուշտ պայմանաւորուած է քաղաքական իրողութիւններով: Թուրքիան այդ առաջընթացը պայմանաւորում է Հայաստան-Ատրպեյճան խաղաղութեան պայմանագրի գործընթացում առաջընթացով, դա էլ թեւեւս պատկերացնելով հենց թուրքատրպեյճանական պայմաններին հա-

մահունչ: Խորքային առումով սակայն, այստեղ Թուրքիայի համար դա թերեւս աւելի շուտ առիթ է, իսկ բուն մասով Անքարան Հայաստանի հետ որեւէ համաձայնութիւն աւելի շուտ դիտարկում է արտաքին դերակատար կեդրոնների հետ իր յարաբերութեան եւ այդ ծիրում սակարկութեան ենթակա թեան տրամաբանութեան:

Այդ իմաստով, Անքարան Երեւանի հետ որեւէ համաձայնութեան հարց ձգելու է թերեւս որքան կը կարողանայ, դրա վրայ երրորդ կողմի՝ ուժային տարբեր կեդրոնների հետ առաւելագոյն շահաւետութեան առ հանգրուան իրականացնելու համար, փորձելով որեւէ համաձայնութեան իրացում առաւելագոյն թանկ գնով վաճառել ոչ միայն Հայաստանի, այլ նաեւ նուազագոյնը՝ Մոսկուայի, Ուաշինգթոնի, Եւրոպայի եւ Իրանի վրայ: Հայկական կողմի իրական ակնկալիքը թերեւս այն է, որ գործընթացի նպաստի նրան, որ Անքարան Հայաստանի հարցում այսպէս ասած գոլուպ վարքագիծ թելադրի Ատրպեյճանին: Միեւնոյն ժամանակ, Երեւանը թեւեւս փորձում է իր հերթին ձեւաւորել հայ-թուրքական յարաբերութեան գործընթացի շրջանակի

նոր «կողմ», գոյութիւն ունեցող «աւանդական» կողմերին անուղղակի, պայմանական կամ յարաբերական հակակշիռ իմաստով:

Երեւանն անկասկած այդ տրամաբանութեան մէջ է դիտարկում թէ Հնդկաստանի, թէ արաբական աշխարհի հետ յարաբերութիւնը, այդ շարքում նաեւ մասնաւորապէս այդ աշխարհի առաջատար պետութիւններից մէկի՝ Մէնդեան Արաբիայի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւն վերականգնելու պայմանաւորութեան: Անշուշտ, այդ պայմանաւորութեան շարժառիթներն ու նպատակները չեն սահմանափակուում լոկ վերը նշածով եւ առաւել շատ են: Այդուհանդերձ, դիւանագիտական այդ ուղղութիւնը կարեւոր է նաեւ հայ-թուրքական յարաբերութեան բարդ գործընթացների միջավայրը բախնասաւորելու տեսանկիւնից, ինչը հայկական կողմի համար առաւել հրատապ է, հաշուի առնելով Թուրքիայի հետ քաղաքային կատեգորիաների օբիեկտիւ տարբերութիւնը, ինչպէս նաեւ «աւանդական» գոլուպները բաւականին արմատացած ազդեցութիւնը:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼՐԱՏՈՒԱԿԱՆ»

Յրատարակելով հայաստանեան մամուլին մէջ լոյս տեսնող տարբեր յօդուածներ «ՄԱՍԻՍ» անպայմանօրէն չի բաժնէր հոն արտայայտուող բոլոր տեսակետները

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ՅՆՁԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՄԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՅԷ ԱՋԱՊԱՅԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեան Ընդունած է Amazon Web Services Ընկերութեան Ղեկավար Սփիչարելին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան կ'ընդունի Amazon-ի ներկայացուցիչին

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ընդունած է Amazon web services ընկերութեան տարածաշրջանային երկիրներու հանրային քաղաքականութեան հարցով ղեկավար Ֆրանքո Սփիչարելին:

Վարչապետը կարեւորած է Amazon ընկերութեան հետ համագործակցութիւնը եւ նշած, որ արհեստագիտական ոլորտի զարգացումը ՀՀ կառավարութեան համար ունի առաջնահերթ նշանակութիւն: Նիկոլ Փաշինեան յաւելած է, որ Amazon-ի հետ փոխգործակցութիւնն ու աշխոյժ երկխօսութիւնը կը նպաստէ համատեղ

ծրագրերու իրականացման:

Ֆրանքո Սփիչարելին ընդգծած է Հայաստանի հետ համագործակցութիւնը զարգացնելու պատրաստակամութիւնն ու յաւելած է, որ Բարձր արհեստագիտական արդիւնաբերութեան նախարարութեան հետ աշխոյժ քննարկումներու փուլի մէջ էն:

Մասնաւորապէս, հանդիպման ընթացքին անդրադարձ կատարուած է թուայնացման ոլորտին մէջ ծրագրերու իրականացման ու այդ ուղղութեամբ յառաջիկային նախատեսուող համատեղ աշխատանքներուն:

Շահրամանեանի Եւ Ատրպէյճանի Միջեւ Այս Պահուն «Բանակցութիւններ Զկան»

Սամուէլ Շահրամանեան այս պահուն բանակցութիւններ չի վարեր Ատրպէյճանի ներկայացուցիչներուն հետ, եթէ բանակցութիւն ըլլար՝ Արցախի նախագահի աշխատակազմը համապատասխան յայտարարութեամբ հանդէս կու գար, թաքցնելու որեւէ բան չկայ, «Ազատութեան» հետ գրոյցին նշեց Արցախի նախագահի խորհրդական Վլատիմիր Գրիգորեանը:

Նախօրէին Արցախի Անվտանգութեան խորհուրդի նախկին քարտուղար Սամուէլ Բաբայեան պնդած էր, թէ Սամուէլ Շահրամանեան կը բանակցի, ամէն օր կը զանգէ Պաքու, կը խօսի: «Ի՞նչ է բանակցում», հարցուցած էր Բաբայեանը:

Սամուէլ Շահրամանեանի խորհրդականը ըսաւ, թէ Սամուէլ Բաբայեանին չեն պատրաստուիր արձագանգելու: Բաբայեան ինք պէտք է ըսէ, թէ ուրիշ իրեն այդպիսի տեղեկութիւն:

Արցախի նախագահին խորհրդականը չբացատրեց, որ տեխնիկական հարցերու շուրջ Շահրամանեան կրնայ շփումներ ունենալ ատրպէյճանական կողմին հետ, մասնաւորապէս՝ Պաքուի մէջ գտնուող գերիներու հարցով:

ՊԵԿ-ը Յունուար-Նոյեմբեր Ամիսներու Ընթացքին Ապահոված է Մօտ 5 Միլիառ Տոլար Հարկեր Եւ Պետական Տուրքեր

2023 թուականի Յունուար-Նոյեմբեր ամիսներու ընթացքին ՀՀ Պետական Եկամուտներու կոմիտէին կողմէ ապահովուած է 1 թրիլիոն 954,8 միլիառ դրամ հարկային եկամուտներ եւ պետական տուրքեր, ինչ որ նախորդ տարուան նոյն ժամանակաշրջանի ցուցանիշէն աւելի է 242,2 միլիառ

դրամով կամ 14.1%-ով:

2023 թուականի Յունուար-Նոյեմբեր ամիսներու ընթացքին հարկ վճարողներուն եւ ֆիզիքական անձերու վերադարձուած է շուրջ 337,2 միլիառ դրամ, ինչ որ նախորդ տարուան նոյն ժամանակաշրջանի ցուցանիշէն աւելի է 99,5 միլիառ դրամով կամ 41.9%-ով:

ԱԺ-ն Մերժեց Արցախը Ատրպէյճանի Կազմին Մէջ Գանչնալը Քրեականացնելու Նախագիծը

Իշխող «Քաղաքացիական Պայմանագիր»ը մերժեց նիստի օրակարգ ընդունիլ «Հայաքուէ» նախաձեռնութեան նախագիծը: 58 հազար քաղաքացիի ստորագրութեամբ խորհրդարան հասած օրինագիծը կ'առաջարկէր քրէականացնել Հայաստանի անունով լեռնային Ղարաբաղը որեւէ այլ պետութեան կազմին մէջ ճանչնալը:

Արցախի թեման կրկին փոխադարձ մեղադրանքներու առարկայ դարձաւ իշխանութեան եւ ընդդիմութեան միջեւ: Ընդդիմութիւնը պնդեց՝ վարչապետ Փաշինեանն ու իր ղեկավարած ուժը չեն կատարեր իրենց նախընտրական խոստումը, կ'ընեն լրիւ հակառակը՝ Արցախը ճանչնալով Ատրպէյճանի կազմին մէջ: Փաշինեանի ղեկավարած ՔՊ-ն 2021-ի նախընտրական իր ծրագրին մէջ կը խօսէր արցախահայութեան ինքնորոշման իրաւունքին մասին:

Պատասխանելով այս յիշեցումներուն՝ իշխանութիւնը հակադրեց, որ ընտրողներուն մէկ մասը ՔՊ-ին ձայն տուած է միայն այն բանին համար, որ յանկարծ այսօրուան ընդդիմութիւնը իշխանութեան չգայ:

«Ես անկեղծ չեմ հասկանում, թէ դուք ինչ գործ ունէք մեր նախընտրական խոստումների հետ:

Ազգային ժողովի նախագահ Ալեն Սիմոնեան

Ձեր նախընտրական խոստումը եթէ ձեւաւորենք, դուք եկել էիք մեզ սպաննելու եւ մեր գնդակահարութիւնն էիք բեմադրում: Մեր ընտրողները զնայել են՝ մի մասն առնուազն ընտրել է նրա համար, որ դուք յանկարծակի այստեղ չյայտնուէք, այդ մասով մենք մեր ընտրողների մի ստուար զանգուածի ցանկութիւնը կատարել ենք: Իսկ մենք մեր ընտրողների հետ կը խօսենք 2026 թուականին, եւ իրենք իրենց որոշումը կը կայացնեն», ըսաւ Ազգային ժողովի նախագահ Ալեն Սիմոնեանը:

Հայաստանի Աթոմակայանը Փակելու Ծրագրեր Զկան. Հիւլէականի Գործակալութեան Գլխաւոր Տնօրէնը

Հիւլէական Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութեան գլխաւոր տնօրէն Ռաֆայէլ Կրոսիմ

Հայաստանի աթոմակայանը կը հետեւի Հիւլէական Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութեան առաջարկներուն եւ ուղեցոյցներուն՝ սերտօրէն համագործակցելով գործակալութեան հետ: Գործակալութեան մէջ վստահ են, որ Հայաստանը աթոմակայանի անվտանգութեան առումով լուրջ աշխատանք կ'իրականացնէ: Այս մասին ըսաւ Հիւլէական Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութեան գլխաւոր տնօրէն Ռաֆայէլ Կրոսիմ:

Անդրադառնալով վերջերս Հիւլէական Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութեան ուղղուած թրքական կողմի նամակին, որով կը պահանջուէր քայքայել ձեռնարկել Հայաստանի աթոմակայանը փակելու ուղղութեամբ՝ Կրոսիմ նշեց, որ իրենք կը լսեն բոլորին եւ կու տան համապատասխան բացատրութիւններ: «Մենք կը լսենք բոլորին: Հիւլէական Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութիւնը համաշխարհային կազմակերպութիւն է: Այսպիսով, մենք իւրաքանչիւրին

կը լսենք: Ինչ կը վերաբերի այդպիսի մտահոգութիւններուն, մենք կը բացատրենք, թէ ինչ կ'ընենք, մենք հաւաստիացումներ կու տանք, որ ամէն ինչ ճիշդ կը կատարուի: Ես կրնամ ըսել, որ սա միակ դէպքը չէ: Աշխարհի այլ հատուածներու մէջ ալ, ուր հարեւան երկիրները միմեանց հետ որոշակի խնդիրներ ունին, կը մօտենան ինձի եւ կը հարցնեն՝ Ի՞նչ կը կատարուի մեր հարեւան երկրին մէջ: Մենք անոնց լուրջ կը վերաբերինք, բայց մենք պատասխանները կու տանք: Յաջորդ կարեւոր հանգամանքը այն է, որ Հայաստանը կը շարունակէ լրջօրէն աշխատիլ մեզի հետ եւ կ'ամրապնդէ աթոմակայանին անվտանգութիւնը, եւ մենք վստահ ենք այս հարցով», ընդգծեց ան:

Հարցումին, թէ Հիւլէական Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութիւնը կը ծրագրէ Հայաստանի աթոմակայանը փակելու ուղղութեամբ քայքայել ձեռնարկել, Կրոսիմ պատասխանեց. «Ոչ, բացարձակապէս ոչ»:

ԼՈՒՐԵՐ

Միրզոյեան Զգուշացուցած Է՝ Պաքուն Ղարաբաղով Չէ Սահմանափակուած Եւ Այժմ Կը Թիրախաւորէ Հայաստանի Ամբողջ Տարածքը

Արարատ Միրզոյեան ԵԱՀԿ նախարարական համաժողովի ընթացքին

Մաքետոնիայի Սքոփլէ քաղաքին մէջ անցեալ շաբաթ կայացած ԵԱՀԿ նախարարական համաժողովի ընթացքին Երեւանն ու Պաքուն գիրար մեղադրեցին խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրումը ձգձգելու եւ իրականութեան մէջ այլ նպատակներ հետապնդելու մէջ:

Քննադատութեան սլաքը ուղղելով միջազգային հանրութեան՝ Հայաստանի արտաքին գործերու նախարար իր ելոյթին մէջ ընդգծեց՝ միջազգային կառուցներու լուռ համաձայնութեամբ Ատրպէյձանը իրականացուց իր վաղեմի նպատակը, ստացաւ Լեռնային Ղարաբաղի տարածքը առանց հայերու՝ նախ 9 ամիս անմարդկային պաշարման, ապա՝ ռազմական յարձակումէն յետոյ բռնի տեղահանելով Արցախի բնիկ ժողովուրդը:

Միաժամանակ, Արարատ Միրզոյեանը ԵԱՀԿ ամպիոնէն գոշացուց Պաքուն Ղարաբաղով չէ սահմանափակուած եւ այժմ կը թիրախաւորէ Հայաստանի ամբողջ տարածքը:

«Ատրպէյձանական կողմի պահանջները չեն դադարել. հիմա Հայաստանի Հանրապետութեան ողջ ինքնիշխան տարածքն է դարձել մեր հարեւանի թիրախը: Զուգորդուած լինելով շարունակական ատելութեամբ, ռազմական հռետորաբանութեամբ, ուժի եւ ուժի սպառնալիքի կիրառմամբ, տարբեր միջազգային դերակատարներ, այդ թւում՝ ԱՄՆ-ի եւ ԵՄ-ի

կողմից կազմակերպուած հանդիպումներին մասնակցելու մերժման հետ՝ սա ի ցոյց է դնում, որ այս երկիրն անկեղծօրէն շահագրգռուած է տարածաշրջանում խաղաղութեան եւ կայունութեան հաստատմամբ», յայտնեց Միրզոյեան:

«Բոլոր հայ գերիները եւ պահուող անձանց, այդ թւում՝ Սեպտեմբեր 19-ից յետոյ կալանաւորուածների ազատ արձակումը, անյայտ կորածների ճակատագրերի պարզաբանմանն ուղղուած համագործակցութիւնը, Լեռնային Ղարաբաղում եւ դրա շրջակայքում հայկական մշակութային ժառանգութեան պաշտպանութիւնը կարող է ճանապարհ հարթել դէպի երկարատեւ, արդար եւ արժանապատիւ խաղաղութիւն», ընդգծեց Արարատ Միրզոյեան:

Հանդիպումներ Պլինքընի, Լաւրովի Եւ Քեմերոնի Հետ

ԵԱՀԿ նախարարական համաժողովին առընթեր, նախարար Միրզոյեան հանդիպումներ ունեցած է ԱՄՆ պետական քարտուղար Էնթոնի Պլինքընի, Բրիտանիոյ իր գործընկեր Տէյվիտ Քեմերոնի, Ռուսաստանի արտաքին գործերու նախարարներ Սերկէյ Լաւրովի եւ Երրոպական Միութեան պաշտօնեաներուն հետ: Հանդիպումներու ընթացքին քննարկուած են երկկողմ յարաբերութիւններն ու տարածաշրջանային հարցեր:

Պաշտպանութեան փոխնախարար Հրաչեայ Սարգսեան պաշտօնական տեղեկատուութիւններուն աւելցնելու ոչինչ ունի:

Մոսկուան Վճարուած 400 Միլիոն Տոլարի Շրջանակին Մէջ Որեւէ Ձէնք Երեւանին Դեռ Չէ Մատակարարած. Փոխնախարար

Ռուսական կողմը Հայաստանին վճարուած 400 միլիոն տոլարի շրջանակին մէջ որեւէ զէնք դեռ չէ մատակարարած, խորհրդարանին մէջ լրագրողներու հետ կարճ ձեպագրուցին, յայտնեց պաշտպանութեան փոխնախարար Հրաչեայ Սարգսեանը:

Ըստ պաշտօնեային՝ զէնքի մատակարարման պայմանագիրը դեռ ուժի մէջ է:

«Ազատութեան» հարցին, թէ հայկական կողմը դեռ ակնկալիք ունի՞ վճարուած գումարին դիմաց զէնք ստանալու, Սարգսեանը պատասխանեց. - «Յոյս միշտ կայ»:

Փոխնախարարը մերժեց մանրամասնութիւններ յայտնել ֆրանսական մատակարարումներէն, ըսաւ

ԵՄ-ն Յանձնառու Է Զարգացնելու Համագործակցութիւնը ՀՀ-ի Հետ, Այդ Շարքին՝ Անվտանգութեան Ոլորտին Մէջ. Մարակոս

ԵՄ-ն յանձնառու թիւն ստանձնած է զարգացնելու համագործակցութիւնը Հայաստանի հետ, այդ շարքին՝ անվտանգութեան ոլորտին մէջ, անդրադառնալով օրերս Հայաստան ժամանած եւրոպական պատուիրակութեան անդամ, յայտնեց Հայաստանի մէջ Եւրոպական Միութեան պատուիրակութեան ղեկավար Վասիլիս Մարակոս:

«Ազատութեան» հարցին ի պատասխան, դեսպանը յայտնեց, որ Պրիւքսէլը յառաջիկային տեխնիկական առաքելութիւն պիտի ուղարկէ Երեւան՝ Հայաստանի գինուած ուժերուն «ոչ-մահաբեր ձեւաչափի աջակցութիւն» տրամադրելու յստակ առաջարկներ մշակելու համար:

Վասիլիս Մարակոս, սակայն, չյստակացուց՝ ի՞նչ կը նշանակէ «ոչ-մահաբեր ձեւաչափի աջակցութիւնը»:

«Աւելի ուշ պիտի ըլլան քննարկումներ, բայց Եւրոպական բարձր ներկայացուցիչ Ժոզեփ Դոնդէլը արդէն յանձնառու թիւն ստանձնած է, որ պիտի աշխատի այդ ուղղութեամբ: Սակայն, մենք կը պատրաստուինք մանրամասնութիւններ ներկայացնելու յառաջիկայ շաբաթներուն: Մենք կը պատրաստուինք տեխնիկական առաքելութեան անդամներին՝ այս տարեկանը կամ տարեկանը՝ այս ոլորտին մէջ յստակ առաջարկներու մշակ-

Հայաստանի մէջ Եւրոպական Միութեան պատուիրակութեան ղեկավար Վասիլիս Մարակոս

ման համար», ըսաւ Մարակոս:

Եւրոմիութենէն յայտնած էին, որ ԵՄ պատուիրակութեան երեւանեան հանդիպումներու ընթացքին «յաւելեալ հաստատուած է անվտանգութեան եւ պաշտպանութեան ոլորտներուն մէջ երկխօսութիւնն ու համագործակցութիւնը շարունակելու Հայաստանի եւ ԵՄ-ի փոխադարձ հետաքրքրուածութիւնը: Մասնաւորապէս՝ Եւրոպական Միութիւնը յաւելեալ պիտի ուսուցանուի Եւրոպական խաղաղութեան շրջանակին միջոցով Հայաստանի գինուած ուժերուն ոչ-մահաբեր ձեւաչափի աջակցութիւնը»:

ԱԳՆ Կը Դատապարտէ Ատրպէյճանի՝ Նոր Մագլցում Հրահրելու Գործողութիւնները

ՀՀ ԱԳՆ-ն յայտարարութիւն տարածած է՝ դատապարտելով Ատրպէյճանի՝ նոր մագլցում հրահրելու, խաղաղութեան գործընթացը փակուողի մտցնելու գործողութիւնները:

«Դեկտեմբերի 4-ին ՀՀ Վարչապետի մարզի ուղղութեամբ Հայաստան-Ատրպէյճան պետական սահմանին Ատրպէյճանի ՁՈՒ դիպուկահարի կրակոցից մահացու հրահրուած վիրաւորում է ստացել ՀՀ ՁՈՒ գինձառայող Գերասիմ Աւետիքի Առաքելեանը: Սահմանին նման սադրանք-

ներ իրականացնելով, ինչպէս նաեւ տարբեր միջազգային դերակատարներին՝ բանակցութիւնները շարունակելու առաջարկները շարունակաբար մերժելով՝ ատրպէյճանական կողմը փորձում է ձգձգել խաղաղութեան գործընթացը եւ այն մտցնել փակուողի:

Խստորէն դատապարտում ենք ատրպէյճանական կողմի՝ նոր մագլցում հրահրելու, խաղաղութեան գործընթացը ձգձգելու եւ այն փակուողի մտցնելու նպատակ ունեցող այս գործողութիւնները», ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

Հնդկաստանը Պիտի Շարունակէ Համագործակցութիւնը Հայաստանի Հետ Պաշտպանութեան Ոլորտին Մէջ

Հնդկաստանը պիտի շարունակէ համագործակցութիւնը Հայաստանի հետ պաշտպանութեան ոլորտին մէջ: Լրագրողներու հետ զրոյցին այս մասին ըսաւ Հայաստանի մէջ Հնդկաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Նիլաքշի Սահա Սինհան:

«Երբ պաշտպանութեան ոլորտին մէջ կը համագործակցինք որեւէ երկրի հետ, այդ միայն տեխնիկական համագործակցութիւնն է, այլ նաեւ կարողութիւններու զարգացում: Այսպիսով, մենք պիտի շարունակենք այդ համագործակցութիւնը», ըսաւ դեսպանը:

Իրարեւել Հնդկաստանը սերտօրէն կը համագործակցին Հիւսիս-Հարաւ միջանցքի շրջանակին մէջ, մենք պատրաստ ենք աշխա-

տելու Հայաստանի հետ Հիւսիս-Հարաւ ճանապարհային միջանցքի շրջանակին մէջ եւ հասկանալու, թէ ինչ շահ կրնայ այն բերել երկրին: Այս մասին «Նոր տարածաշրջանային իրողութիւններ» եւ «Խաղաղութեան խաչմերուկ» համաժողովին, Դեկտեմբեր 5-ին, ըսած է Հայաստանի մէջ Հնդկաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Նիլաքշի Սահա Սինհան:

Intellinews. Ֆրանսական Ռազմական Գնումներով Հայաստան Նոր Դարաշրջան Կը Նշէ

Հայաստանը ֆրանսական ռազմական գնումներով նոր դարաշրջան կը նշէ. Intellinews պարբերականին մէջ գրած է արցախեան հակամարտութիւնը լուսաբանող գանատացի լրագրող Նիլ Հատուրը:

«Ամիսներ շարունակ շահարկումներէ յետոյ Ֆրանսայի հետ Հայաստանի աճող պաշտպանական գործընկերութիւնը վերջապէս շոշափելի դարձաւ այս ամիս», կը գրէ հեղինակը՝ վկայակոչելով Նոյեմբեր 12-ին տարածուած տեղեկութիւնը, որ ֆրանսական արտադրութեան «Bastion» զրահափոխադրիչները վրաստանով կը ժամանեն Հայաստան:

«2020-ի դարաբաղեան երկրորդ պատերազմին բանակին հասցուած հարուածէն յետոյ, Հայաստանի համար սա նշանակալի փուլ է: Երբ ՀՀ-ի աւանդական մատակարար Ռուսաստանը ե՛ւ անկարող էր, ե՛ւ չուզեց գէնք ուղարկել, Երեւանը յուսահատութիւն կը փնտռէր ռազմական գնումներու այլ գործընկերներ: Այժմ, արդէն հաստատելով նաեւ Հնդկաստանի հետ պաշտպանական գնումներու աշխատանքային յարաբերութիւնները, Հայաստանը յոյսով է, որ ֆրանսական ներկայիս բեռնափոխադրումները երկարատեւ գործընկերութեան

միայն առաջին քայլն է», կը գրէ հեղինակը:

Ըստ Նիլ Հատուրի՝ զրահասարքի ժամանումը տեղի ունեցած է երկար բանակցութիւններէ յետոյ:

«Այդ առնուագն մէկ տարուան բանակցութիւններու արդիւնք է, եթէ ոչ աւելին», հեղինակին հետ զրոյցին հաստատած է պաշտպանական վերլուծաբան եւ Երեւանի կիրառական քաղաքականութեան հետազոտական հիմնարկի գիտաշխատող Լէոնիտ Ներսիսեանը: «Կը կարծեմ՝ գործընթացը աշխուժորէն սկսած է 2020 թուականի պատերազմէն յետոյ: Ֆրանսայի եւ Հայաստանի յարաբերութիւնները միշտ եղած են բաւականին բարձր մակարդակի վրայ, եւ այժմ Հայաստան-Եւրոմիութիւն եւ Հայաստան-ԱՄՆ աւելի լաւ յարաբերութիւններու պայմաններուն մէջ նման գործարքները իրատեսական դարձած են», ըսած է Ներսիսեան:

Հեղինակը կը նշէ, որ այժմ իրական մտավարկութիւններ կան, որ Ատրպէյճանը կրկին պիտի կարծակի Հայաստանի վրայ: «Այս ծանր պայմաններուն մէջ երկրի գինուած ուժերու հզօրացումը ունի վճռորոշ նշանակութիւն», կը գրէ ան:

Խաղաղութեան Պայմանագրի 6-րդ Տարբերակին Շուրջ Հայաստանի Առաջարկներուն Ատրպէյճանը Դեռ Զէ Արձագանգած

Խաղաղութեան պայմանագրի 6-րդ տարբերակին շուրջ Հայաստանի առաջարկներուն Ատրպէյճանը դեռ չէ արձագանգած: Այս մասին, Ազգային Ժողովին մէջ լրագրողներու հետ ձեպագրոյցին ըսաւ ՀՀ արտաքին գործերու փոխնախարար Մնացական Սաֆարեանը:

Նշենք, որ Նոյեմբեր 21-ին ՀՀ ԱԳՆ-ն յայտարարեց, որ Հայաստանը Ատրպէյճանին փոխանցած է խաղաղութեան պայմանագրի իր 6-րդ առաջարկը:

«Ի շարունակութիւն Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի՝ Ատրպէյճանի հետ խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրմանը հասնելու համար դիւանագիտական ջանքերն աշխուժացնելու Նոյեմբերի 18-ի յայտարարութեան, հաշկական կողմը Ատրպէյճանին է ներկայացրել խաղաղութեան համաձայնագրի իր 6-րդ առաջարկը: Հայաստանը հաւատարիմ է մնում նախապէս յայտարարուած սկզբունքների հիման վրայ յարաբերութիւնների կար-

ՀՀ արտաքին գործերու փոխնախարար Մնացական Սաֆարեան

գաւորման վերաբերեալ փաստաթղթի ստորագրմանը», ըսուած է Արտաքին Գործերու Նախարարութեան X-ի էջով կատարուած գրառման մէջ:

Պաշտօնական Տուեալով՝ Պաքուի Մեջ Կը Պահուի 55 Հայ, Եւ 80-ի Գնակատագիրը Անյայտ

Ըստ պաշտօնական տուեալներու՝ այս պահուն Պաքուի մէջ կը պահուի 55 հայ, անոնց շարքին՝ 6 քաղաքացիական անձ, 41 ռազմագերի եւ 8 նախկին բարձրաստիճան քաղաքական եւ զինուորական գործիչներ, ովքեր կը համարուին քաղաքական բանտարկեալներ, յայտարարեց միջազգային իրաւունքի մասնագէտ Սիրանոյշ Սահակեանը:

«Սա ընդամենը պաշտօնական նացուած գերիներն է թիւն է, սրանից գատ Ատրպէյճանում գերեվարուել են առնուագն 80 ռազմա-

գերիներ ու քաղաքացիական անձինք, որոնց ճակատագրերի պարզման ուղղութեամբ որեւէ քայլեր չեն իրականացուած», ըսաւ Սահակեան:

«Այս տեսանկիւնից, գերեվարուածների խումբը գտնուած է պաշտպանութեան աւելի բարձր աստիճանում, քանի որ առնուագն գերեվարման հանգամանքները հաստատուել են, իսկ միւս խմբի առնուագն տեղաշարժ չկայ դեռ 2021 թուականի գարնանից:

Հայ Պաշտօնեաները Այլեւս Չեն Երթար Պրիւքսէլ Եւ Օգնութիւն Աղերսեր, ԵՄ-ն Կու գայ Եւ Կ'առաջարկէ Իր Օգնութիւնը Ռիչըրտ Կիրակոսեան

Եւրոմիութիւնը աւելի քան երբեք շահագրգռուած է Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու խորացմամբ, «Ազատութեան» հետ զրոյցին ըսաւ Երեւանի մէջ գործող անկախ վերլուծական կեդրոնի՝ Տարածաշրջանային հետազոտութիւններու կեդրոնի տնօրէն Ռիչըրտ Կիրակոսեանը՝ նշելով՝ այն նաեւ կոչուած է ետ մղելու Ռուսաստանը այս տարածաշրջանէն:

«Իմ առաջին դիտարկումս աշխատանքային այցիս ընթացքին նախ ֓արիգի մէջ՝ Ֆրանսայի Արտաքին Գործերու Նախարարութեան ներկայացուցիչներու, ապա Պրիւքսէլի մէջ՝ ԵՄ յանձնաժողովի եւ Եւրոխորհրդարանի ներկայացուցիչներուն հետ հանդիպելէ յետոյ այն էր, որ անոնք աւելի քան երբեք շահագրգռուած են Հայաստանի ներգրավման, Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու խորացման մէջ: Անոր մէկ մասը Հայաստանի Ժողովրդավարական օրինականութեան եւ բարեփոխումներու ճանաչումն է: Այդ նաեւ Ռաբրանիոյ մասին է: Այն նաեւ կոչուած է ետ մղելու Ռուսաստանը այս տարածաշրջանին մէջ: Աւելի հետաքրքրական է, որ երկրորդ դիտարկումս Եւրոմիութեան ներսը Ատրպէյճանի նկատմամբ ունեցած զայրույթն ու հիասթափութիւնն է: Այդ բան մըն է, որ մենք պահանջած ենք, բայց չենք սկսկալած: Վերջապէս այդ ի կատար ածուեցաւ, երբ Ատրպէյճանը հարաշահեց Եւրոմիութեան համբերութիւնը», ըսաւ վերլուծաբանը:

Այն հարցին թէ Եւրոմիութիւնը եւ ՆԱԹՕ-ի երկիրները դժկամութեամբ կը տրամադրէին Հայաստանին ռազմական օգնութիւն՝ ՀԱՊԿ-ին Հայաստանի անդամակցութեան հետ կապուած անվտանգութեան մտահոգութիւններու պատճառով, այժմ ինչ փոխուած է, Կիրակոսեան պատասխանեց. «Կը կարծեմ՝ այդ նախ 2020 թուականի պատերազմի հետեւանքն է, իսկ յետոյ այն, ինչ տեղի ունեցաւ սեպտեմբերին՝ Լեռնային Ղարաբաղի հայերու արտաքսումը, ցեղային գտնումները: Սա կ'արտացոլէր Եւրոպական մեղքի որոշակի աստիճան, բայց այն նաեւ նախատեսուած է Եւրոմիութեան կողմէ՝ դէմ առնելու վտանգաւոր նախադէպը՝ Ատրպէյճանի կողմէ դիւանագիտութեան նկատմամբ ուժի կիրառման յղթանակի նախադէպը, մենատիրական Ատրպէյճանի յղթանակը պայքարող Ժողովրդավարութեան նկատմամբ: Այս

Քաղաքական վերլուծաբան՝ Ռիչըրտ Կիրակոսեան

առումով այն կոչուած է դիմակայելու արեւմտեան արժէքներուն սպառնացող վտանգին: Բայց մենք նաեւ կը տեսնենք, որ սա նաեւ անվտանգութեան աջակցութեան աւելի լայն փաթեթի մէկ մասն է, որ սկսած է դիտորդական առաքելութեան տեղակայելու միջոցով՝ Եւրոպական Միութեան՝ Հայաստանի անվտանգութեան նուիրուածութեան շոշափելի ցուցադրմամբ: Այն, ինչ մենք հիմա կը տեսնենք, այդ մեծ ուշադրութիւն է Հայաստանի պաշտպանական կարողութիւններու ամրապնդման նկատմամբ: Սա նաեւ ի նշան այն բանի, որ Ատրպէյճանը կը հանդիսանայ տարածաշրջանային կայունութեան եւ անվտանգութեան համար ամենալուրջ սպառնալիքը: Եւ վերջապէս այդ միայն ԵՄ-ն չէ: Այդ նաեւ ամերիկեան ռազմական օգնութիւնն է՝ վերապատրաստումն ու կրթութիւնը: Այդ նաեւ Միացեալ Թագաւորութիւնն է: Այժմ, երբ անոնք ԵՄ-էն դուրս են, վերջերս համագործակցութեան համաձայնագիր ստորագրած են նաեւ Հայաստանի հետ»:

«Հայաստանի պարագային այլեւս հայ պաշտօնեաները չեն երթար Պրիւքսէլ եւ օգնութիւն աղերսեր: Եւրոմիութիւնն է, որ կու գայ Հայաստան, կ'առաջարկէ իր օգնութիւնը, կ'արտայայտէ իր հետաքրքրութիւնը: Ահա թէ ինչու այս շաբթուան սկիզբը ես հանդիպեցայ Եւրոպական Միութեան հետ, որ գործուղուած էր Երեւան՝ գտնելու ուղիներ՝ աւելի լաւ աջակցելու Հայաստանի պաշտպանական ճկունութեան եւ բարեփոխումներուն», շեշտեց Ռիչըրտ Կիրակոսեան:

Հայաստանը Ինքնիշխան Երկիր Ե Եւ Կրնայ Երկկողմ Յարաբերութիւններ Չարգացնել Այլ Պետութիւններու Հետ. Քրեմլին

Մոսկուան Երեւանը կը համարէ դաշնակից եւ կը ծրագրէ զարգացնել դաշնակցային յարաբերութիւնները անոր հետ, լրագրողներուն ըսած է Ռուսիոյ նախագահի մամուլի քարտուղար Տմիթրի Փեսքովը:

Փեսքովը այսպէս մեկնաբանած է այն փաստը, որ Հայաստանն ու Բրիտանիան ստորագրած են պաշտպանութեան ոլորտին մէջ համագործակցութեան ծրագիր:

«Հայաստանը ինքնիշխան երկիր է, որ կը զարգացնէ երկկողմ յարաբերութիւններ այն պետութիւններուն հետ, որոնց հետ նպատակայարմար կը համարէ: Հայաստանի հետ մենք մեր յարաբերութիւնները ունինք: Եւ, անկասկած, Հայաստանը բարեկամ երկիր է, ան մեր դաշնակիցն է: Մենք կը շարունակենք զարգացնել մեր դաշնակցային յարաբերութիւնները», նշած է Քրեմլինի ներկայացուցիչը:

Լոնտոնի Մէջ Տեղի Ունեցած Են Հայ-Բրիտանական 6-րդ Պաշտպանական Ռազմավարական Խորհրդակցութիւնները

Նոյեմբեր 28-ին Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցած են հայ-բրիտանական 6-րդ պաշտպանական ռազմավարական խորհրդակցութիւնները: Հայկական պատուիրակութիւնը գլխավորած է ՀՀ Պաշտպանութեան Նախարարութեան Պաշտպանական քաղաքականութեան եւ միջազգային համագործակցութեան վարչութեան պետ Լեւոն Այվազեանը:

Խորհրդակցութիւններուն ներկայ եղած է նաեւ Բրիտանիոյ եւ Հիւսիսային Իրլանտայի Միացեալ Թագաւորութեան մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան արտակարգ ու լիազօր դեսպան Վարուժան Ներսիսեանը:

Քննարկուած են տարածաշրջանային եւ միջազգային անվտանգութեան ու պաշտպանութեան ոլորտին մէջ երկկողմ համագործակցութեան վերաբերող հարցեր:

Լեւոն Այվազեանը բրիտանացի գործընկերներուն ներկայացուցած է Հայաստանի շուրջ ստեղծուած անվտանգային իրավիճակը եւ տարածաշրջանային խաղաղութեան ու կայունութեան ուղղուած հայկական կողմին քայլերը, այդ շարքին՝ «Խաղաղութեան խաչմերուկ» նախագիծը: Ներկայացուած

են նաեւ ՀՀ զինուած ուժերուն մէջ ընթացող լայնածաւալ բարեփոխումները:

Կողմերը հանգամանօրէն քննարկած են երկկողմ ռազմական համագործակցութեան ներկայիս ընթացքն ու զարգացման հեռանկարները: Երկուստեք արձանագրուած են շարք մը նոր ոլորտներու մէջ առկայ համագործակցային զգալի ներուժը եւ զայն կեանքի կոչելու պատրաստակամութիւնը, որոնց շուրջ ձեռք բերուած են պայմանաւորուածութիւններ:

Խորհրդակցութիւններու արդիւնքով ՀՀ ՊՆ Պաշտպանական քաղաքականութեան ու միջազգային համագործակցութեան վարչութեան պետ Լեւոն Այվազեանը եւ ՄԹ Պաշտպանութեան Նախարարութեան Ռուսաստանի, Արեւելեան Եւրոպայի եւ Կեդրոնական Ասիոյ քաղաքականութեան հարցերով անօրէն Տէյլիտ Մորկլընը ստորագրած են պաշտպանութեան ոլորտին մէջ հայ-բրիտանական համագործակցութեան 2023-2024 թուականներու ծրագիրը:

Պայմանաւորուածութիւն ձեռք բերուած է 7-րդ պաշտպանական ռազմավարական խորհրդակցութիւնները կայացնել Երեւանի մէջ:

Գազային Գործարքից 16 Ամիս Անց

Շարունակուած է 2-էն

կէտ խնդիր՝ ապահովել յաւելեալ գազի պաշարներ յառաջիկայ չինգվեց տարիների համար, իսկ խողովակաշարային գազի մատակարարման ծաւալների երկարաժամկէտ պայմանագրերն այդ խնդիրը չեն կարող լուծել: Միեւնոյն ժամանակ, առանց երկարաժամկէտ պայմանագրերի առկայութեան, ատրպէյճանական գազի հանքավայրերը եւ Ատրպէյճանից Եւրոպայ ձգող գազամուղները շահագործող ընկերութիւնները չեն կարող միլիարդաւոր տոլարների ներդրումներ կատարել արդիւնահանող գազի ծաւալների եւ խողովակաշարերի

թողունակութեան աւելացման ուղղութեան:

Ստեղծուած պայմաններում 2027-ից Ատրպէյճանից Եւրամիութիւն 20 մլրդ. խմ բնական գազ մատակարարելու ծրագրերն աստիճանաբար աւելի անիրատեսական են դառնում: Ամենայն հաւանականութեան, յառաջիկայ տարիներին Ատրպէյճանից Եւրամիութիւն մատակարարող գազի ծաւալը կարող է կազմել տարեկան 12-13 մլրդ. խմ, իսկ 2030-ից յետոյ այդ ծաւալները կարող են նոյնիսկ նուազել՝ հաշուի առնելով գազի սպառման ծաւալների անկման միտումները:

«ՍԻՎԻԼՆԵԹ»

Թրամփ Կրնայ Դառնալ Ամերիկայի Վերջին Ընտրուած Նախագահը

Շարունակուած է 1-էն

նի պիտի գործէ աւելի ազատ՝ երկիրը դնելով սահմանադրական լուրջ ճգնաժամի առջեւ:

Հանրապետական նախկին Գոնկրեսական ղեկավարներէն՝ Լիզ Չէյնի օրերս հրատարակուած իր յուշերուն մէջ կը գովազդէ որ, Թրամփի վերընտրութիւնը պիտի նշանակէ Միացեալ Նահանգներու ժողովրդավարութեան աւարտը, քանի որ ան երբեք պիտի չհեռանայ Սպիտակ Տունէն՝ վերածուելով բռնապետի: Այս մտահոգութիւնը այնքան ալ անհաւանական չէ երբ նկատի ունենաք որ, նախորդ ընտրութիւններէն ետք, Թրամփ փորձեց մնալ պաշտօնի վրայ իր կողմնակիցները ուղարկելով Գափիթոլի շէնքին վրայ յարձակումի՝ կասեցնելու համար Պայտրոնի ընտրութեան հաստատումը Գոնկրեսին կողմէ: Ապագային յայտնի դարձաւ նաեւ որ, ան փորձած է մղել բանակը գրաւելու քուէտուփերը: Այդ ժամանակ գտնուեցան խիզախ Հանրապետական գոնկրեսականներ եւ զինուորական ղեկավարներ, որոնք ընդդիմացան իր հակասահմանադրական քայլերուն:

Վերադառնալով նախագահի պաշտօնին, այս անգամ Թրամփ պիտի նշանակէ իրեն հաւատարիմ մարդիկ, որոնք պիտի դառնան իր կամակատարները ու պիտի մերժէ գործադրել դատարաններու որոշումները:

Ինչ կը վերաբերի նախագահ Պայտրոնին, անոր վերընտրութիւնը խանգարող հանգամանքներէն մէկն է տարիքը: Վերընտրութեան օրը ան պիտի թեւակոխէ 82-րդ տարին, դառնալով պաշտօնի ստանձնման պահուն Ամերիկայի ամենէն երեց նախագահը: Այս պատճառաւ, Պայտրոնի ընտրողներուն մօտ կայ խանդավառութեան պակաս իր նկատմամբ: Այս պարագան կրնայ գործել ի նպաստ Թրամփին՝ զինք դարձեալ հասցնելով Սպիտակ Տուն:

Մինչեւ յաջորդ ընտրութիւնները կայ մօտ մէկ տարի ժամանակ, որ բաւարար է համոզելու ու գովազդելու քուէարկողներուն՝ սպասուող վտանգի մասին, որ կրնայ վերջ դնել Ամերիկայի ժողովրդավարութեան՝ հասնելով մինչեւ Միացեալ Նահանգներու քայքայման:

Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

Արմէն Գրիգորեան Ուաշինկթընի Մէջ

Շարունակուած է 1-էն

քննարկած են երկկողմ պաշտպանական համագործակցութեան վերաբերող հարցեր, ընդգծած են տարածաշրջանի կայունութեան ապահովման անհրաժեշտութիւնը, միտքեր փոխանակած են երկկողմ համատեղ ծրագրերու իրականացման շուրջ, ընդգծած են խաղա-

ղապահ գործունէութեան շրջանակներուն մէջ համագործակցութիւնը եւ փոխգործակցման խորացումը երկու երկիրներու զինուած ուժերուն միջեւ:

Գրիգորեան Դեկտեմբեր 2-ին մեկնած է Միացեալ Նահանգներ՝ քննարկելու ՀՀ-ԱՄՆ երկկողմ յարաբերութիւններու զարգացման օրակարգը

St. Gregory Armenian Apostolic Church Men's Forum
(Ladies & Families Always Welcome)
Distinguished Speaker Series

Thursday, January 18, 2024 – 6:30 P.M.

Special Guest Speaker: Perry Minasian
Los Angeles Angels General Manager

This will be an amazing evening hearing from a very Proud Armenian outlining his Armenian Heritage and where he started as a young batboy for the Texas Rangers to now the General Manager of the Los Angeles Angels and what transpired in between.

Perry's connection to the Armenian Church and Hye Camp and his strong feelings for his Armenian roots and his motivation to succeed.

Following The Presentation Will Be A Great Opportunity For Questions & Answers!!

At St. Gregory the Illuminator Church "Geragos Hall" 2215 E. Colorado Blvd., Pasadena
RSVP'S Are A Must As Dinner Will Be Served **Church Donation \$30**

To pay online via credit card, venmo/paypal: <https://donorbox.org/st-gregory-men-s-forum>
Church Off.: 626-449-1523, Hilda Gourdikian: 626-695-9899, Ardash Gourdikian: 626-399-1914

Sponsor A Dinner in Memory of a Loved One, a Birthday, an Anniversary, in Recognition of a Friend or Family Member, a Graduation & for any Other Event. Please Contact Hilda Gourdikian above.

www.massispost.com
daily news updates
Massis Weekly.com

Massis Weekly

Volume 43, No. 46

Saturday, December 9, 2023

French Senators Recommend Delivering More Defense Weapons to Armenia

PARIS — France will deliver a total of 50 armored personnel carriers (APCs) to Armenia as part of growing military ties between the two nations, according to French lawmakers.

The first batch of over two dozen Bastion vehicles have arrived in Armenia. The Defense Ministry declined to explicitly confirm the delivery.

The APCs manufactured by the French company Arqus were not part of defense contracts signed by French Defense Minister Sebastien Lecornu and his Armenian counterpart Suren Papikyan during the latter's visit to Paris in late October.

One of those deal calls for Armenia's purchase of three Thales-

made GM 200 radars and Mistral 3 air defense systems from the French defense group Thales. Lecornu and Papikyan also signed a "letter of intent" on the future delivery of Mistral short-range surface-to-air missiles.

In a joint report on a French budgetary bill, two members of France's Senate revealed that "24 Bastion-type armored vehicles ... are being delivered to Armenia and they should be joined by 26 other vehicles of the same type currently in production."

The senators, Hugues Saury and Helene Conway-Mouret, said French arms supplies to Armenia should not

Continued on page 2

Armenian, U.S. Security Officials Meet at the White House

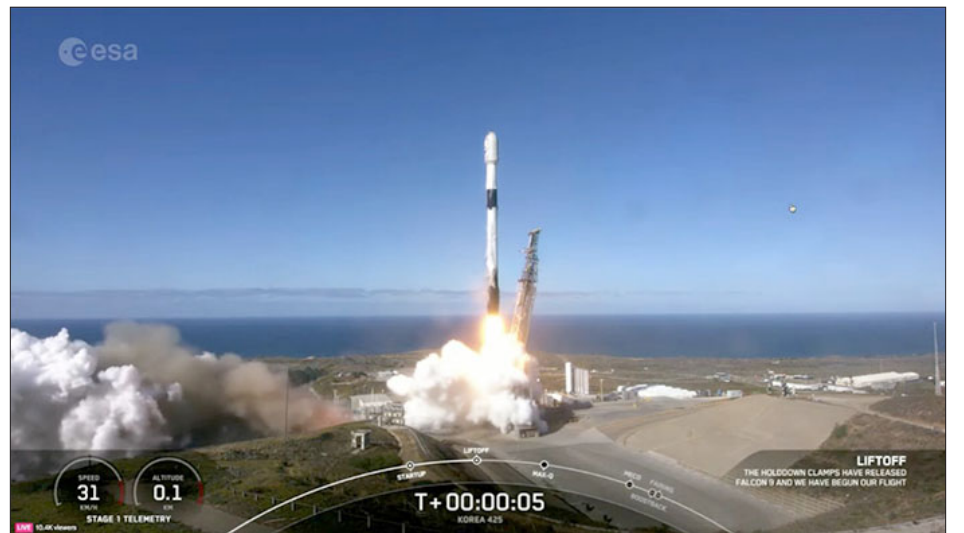

WASHINGTON, DC -- Secretary of the Security Council of Armenia, Armen Grigoryan, has met with U.S. National Security Advisor Jake Sullivan at the White House in Washington.

"We discussed issues of mutual interest in the areas of security and economy, highly appreciating the dy-

namics of stable development of Armenia-US bilateral relations. We also discussed the regional security situation, in the framework of which I reaffirmed Armenia's commitment to the normalization of Armenian-Azerbaijani relations and the continuation of the peace process," Grigoryan wrote on his Facebook page.

SpaceX Launches Armenia's First Domestic Satellite Hayasat-1 Into Space

CALIFORNIA — Armenia's first domestic satellite, Hayasat-1, was launched into space today.

A SpaceX Falcon 9 rocket launched at 10:19 Yerevan time from Vandenberg Air Force Base on the California coast. There were a total of 25 satellites on board.

The satellite Hayasat-1, proudly bearing the inscription "ARMENIA IN SPACE FOR SCIENCE", is the culmination of an impressive and efficient effort undertaken by Bazoomq Space Research Laboratory and the Center for Scientific Innovation and Education (CSIE). This remarkable achievement in a relatively short span of time underscores Armenia's growing presence in the field of space exploration.

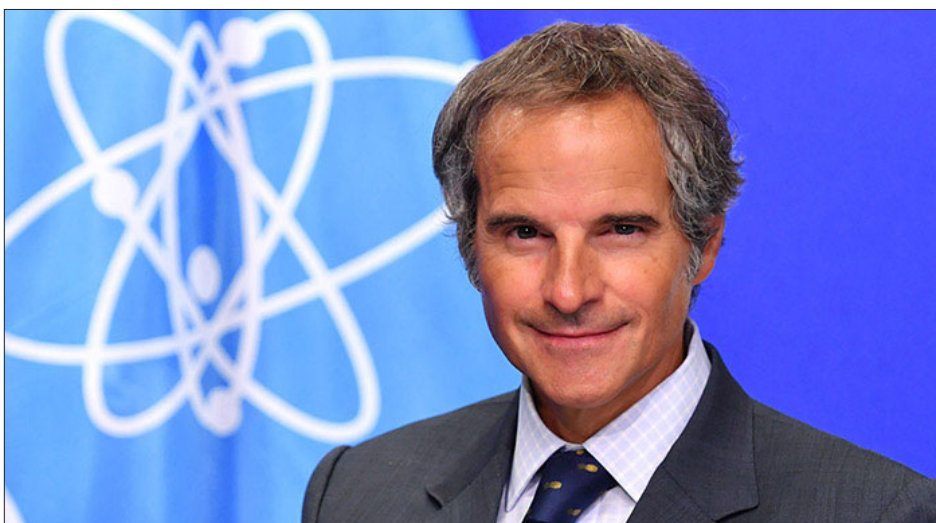
The launch marks not only a significant milestone for the country but also signals the beginning of a new era. Hayasat-1 is the initial step in a series of ambitious plans for Armenia's foray into space science and technology. The efforts invested in this project

foreshadow a future where more complex satellites created in Armenia will join the ranks of celestial explorers.

"The first satellite created in independent Armenia has been in space for 3 days. We are happy to announce that we are successfully tracking our Hayasat-1 CubeSat-format satellite. It is operational and transmitting its periodic signals. In the next phase, we will move forward as planned. Congratulations to the team and all our supporters. P.S. Hayasat-1 was created by Bazoomq and the Center for Scientific Innovation and Education," an official statement said.

Armenia's Mertsamor Nuclear Power Plant Safe Enough to Continue Operating: IAEA Chief

ABU DHABI — Armenia's Metsamor nuclear plant is safe enough to continue its operations in the years to come, the head of the International Atomic Energy Agency (IAEA), Rafael Grossi, said on Tuesday.

"The Armenian Nuclear Power Plant is following the safety recommendations and guidance from the IAEA. This is very important. There have been important refurbishments done at the facility which were found to be indispensable, so we can con-

tinue operating, there will be an extension of the licensing of the plant for a few more years and we are satisfied with the way in which they have been implemented," Grossi told Armenpress news agency at COP28 in UAE.

On Turkey's latest request seeking to shut down Metsamor alleging that the facility is unsafe, Grossi said that the IAEA has absolutely no plans to close the Armenian NPP and that

Continued on page 4

Foreign Minister Mirzoyan Meets with Antony Blinken Sergei Lavrov and Laurence Boone on the Sidelines of OSCE Ministerial Conference in Skopje

SKOPJE – Armenian Foreign Minister Ararat Mirzoyan had a meeting with US Secretary of State Antony Blinken on the sidelines of the OSCE ministerial conference in Skopje, North Macedonia.

Issues related to security and stability in the South Caucasus were discussed. Reference was made to the latest developments in the process of normalization of relations between Armenia and Azerbaijan. Ararat Mirzoyan emphasized that despite the non-constructive attitude shown by Azerbaijan, the ethnic cleansing carried out in Nagorno-Karabakh and the existing humanitarian problems, the Republic of Armenia forwarded to Azerbaijan the proposals regarding the draft peace treaty in accordance with the well-known principles, and in case of the clear commitment of the latter, it will be possible to agree on make significant progress in this direction.

Reference was made to regional programs, in the context of which Minister Mirzoyan referred to the “Crossroads of Peace” project developed by the Armenian government, emphasizing the advantages expected as a result of its implementation.

During the meeting, the interlocutors referred to the Armenian-American bilateral agenda. Thoughts were exchanged on existing cooperation on bilateral and multilateral platforms and prospects for its expansion.

Mirzoyan-Lavrov Short Meeting

Ararat Mirzoyan also had a meeting with Russian Foreign Minister Sergei Lavrov on Thursday for the first time in months amid unprecedented ten-

sions between their countries.

The talks, described by the Russian Foreign Ministry as a “short conversation.”

The ministry said Lavrov and Mirzoyan discussed bilateral ties and the Armenian-Azerbaijani peace process. It reported no concrete understandings reached by them.

The Armenian Foreign Ministry issued an unusually short statement on the talks. It said only that Mirzoyan “once again presented the Armenian side’s positions regarding the Russian policy and the steps taken on bilateral and regional agendas.”

Ararat Mirzoyan- Laurence Boone

Mirzoyan also had a meeting with Laurence Boone, Minister of State for Europe of the French Republic.

During the meeting, issues on the agenda of the political dialogue between the two countries and practical cooperation in key areas were discussed.

The interlocutors exchanged views on issues of regional security and stability, as well as on existing challenges. The steps taken towards the normalization of relations between Armenia and Azerbaijan were also touched upon. Minister Mirzoyan stressed that in order to use the opportunity to go ahead with the process of normalization, last week Armenia sent to Azerbaijan the package of proposals on the draft peace treaty.

The Foreign Minister of Armenia and the Minister of State for Europe of France exchanged views on the Armenia-EU partnership agenda as well as on prospects for cooperation on multilateral platforms.

French Senators Recommend Delivering

Continued from page 1

be confined to “defensive” equipment.

“This distinction between defensive and offensive weapons is not very practical in reality, as has been demonstrated by the war in Ukraine. Let us not repeat the same mistakes by belatedly delivering equipment that could be necessary right from the beginning,” says their report submitted to the French upper house of parliament late last month.

Saury and Conway-Mouret indicated in this regard that Yerevan wants to acquire French artillery systems as well. Paris should therefore consider providing 155-milimeter CAESAR self-propelled howitzers to the Armenian military, they said.

The document mentions that Armenia will receive a total of 50 Arquus Bastion armored personnel carriers. 24 of these vehicles are already being shipped, while the rest are currently in production.

Armenian Soldier Killed by Azerbaijani Fire

YEREVAN — An Armenian soldier serving on the border with Azerbaijan was shot dead on Monday in s an Azerbaijani ceasefire violation aimed at torpedoing peace talks.

Armenia’s Defense Ministry said the soldier, Gerasim Arakelyan, was fatally wounded by sniper fire at an Armenian army post near the village of Bardzruni bordering Azerbaijan’s Nakhichevan exclave.

The head of the Bardzruni administration, Arsen Aleksanyan, told RFE/RL’s Armenian Service that local residents heard the sounds of cross-border gunfire. Serious truce violations at that section of the Armenian-Azerbaijani border have been rare until now.

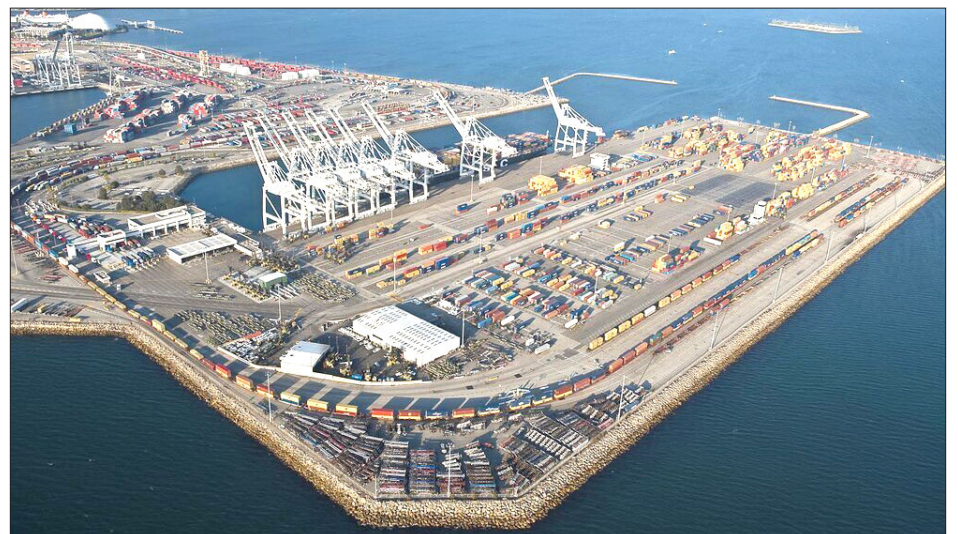
Armenian Foreign Ministry condemned Baku’s aggressive actions as aiming to provoking new escalation

“We strongly condemn these actions of the Azerbaijani side aimed at provoking a new escalation, dragging out the peace process and bringing it to a dead end,” the Armenian Foreign Ministry said in a statement on the deadly incident.

The statement also said that Baku is “continuously rejecting offers from various international actors to continue negotiations” with Yerevan.

Foreign Minister Ararat Mirzoyan deplored Baku’s “refusal to come to meetings organized by various international actors, including the U.S. and the EU” when he addressed last week an annual conference of the top diplomats of OSCE member states. His Azerbaijani counterpart Jeyhun Bayramov said Yerevan itself is dragging out talks on an Armenian-Azerbaijani peace treaty.

Iran, India Promote New Trade Route Through Armenia

Iran’s and India’s ambassadors in Yerevan on Tuesday stressed the importance of Armenia’s involvement in a new transnational transport corridor planned by their countries.

“We believe that the communication corridor from India to the Iranian port of Chabahar and on to Armenia and further north, the Black Sea, is a reliable route for transporting goods to the north and to Europe,” the Iranian envoy, Mehdi Sobhani, said during an international conference in Yerevan. “The development of this path will protect our countries against external harm.”

India has built and operates two terminals at Chabahar to bypass Pakistan in cargo traffic with Iran, Afghanistan and central Asian countries. It has proposed the Gulf of Oman port’s inclusion in the International North-South Transport Corridor (INSTC) project initiated by Russia,

Iran and India in 2000. The project calls for a 7,200-kilometer-long network of maritime and terrestrial routes stretching from Mumbai to Moscow.

The Armenian government suggested in 2021 that Indian companies use Chabahar for cargo shipments to not only Armenia but also neighboring Georgia, Russia and even Europe. Senior Armenian, Indian and Iranian diplomats explored the possibility of creating such a trade route during first-ever trilateral talks held in Yerevan in April this year.

Speaking at the conference organized by the Armenian government, the Indian ambassador to Armenia, Nilakshi Saha Sinha, welcomed the South Caucasus nation’s interest in the INSTC.

“We are ready to work with Ar-

Continued on page 3

World Travel Awards: Armenia's "Wings of Tatev" named World's Leading Cable Car Ride 2023

DUBAIN -- "TaTever" aerial tramway in Armenia's Syunik region has been named World's Leading Cable Car Ride at the prestigious World Travel Awards 2023.

The Armenian cable tramway competing with cable cars from Bolivia, Brazil, Vietnam, Canada, New Zealand, the SA and the South African Republic.

On 1 December 2023, the 30th award ceremony for the esteemed World Travel Awards winners took place in Dubai. According to the results of an open vote, Wings of Tatev won 1st place in the "World's Leading Cable Car Ride" nomination. David Vardanyan, the son of Ruben Vardanyan, the founder of the Wings of Tatev project, received the honorary award at the ceremony.

and on the quality of life for the local population. He should have been the one receiving this award but as many of you know, he and dozens of Armenians are illegally detained by the Azerbaijani authorities for political reasons and currently held in a Baku prison. I hope that he will soon be able to receive the next awards himself," said David Vardanyan.

"Receiving such prestigious international recognition for the second time is a great honor for our entire team. Our mission is to introduce Tatev to people and provide them with an exceptional experience. This award strengthens Armenia's status as a leading tourist destination and plays an important role in promoting the country as a whole and Tatev in particular in the international tourism arena,"

The World Travel Awards is often called the "Travel Oscar". It was established in 1993 and since then has served as a benchmark for excellence in the travel and hospitality industry. This marks the second time that "Wings of Tatev" has been recognized as "World's Leading Cable Car Ride" globally; the first award was granted to Armenia in 2021.

"My father, Ruben Vardanyan, dedicated his whole life to helping people. He implemented many large charitable, social, educational, and infrastructure projects that changed the quality of life of people in Armenia but also around the world. A striking example of this is the construction of the Wings of Tatev, the longest cable car in the world leading to the wonderful medieval monastery complex of Tatev. This had a great impact both on the development of the region, making it attractive from a tourist point of view,

commented Mariia Butenko, the director of Impulse Business Management, which operates the cable car.

Over 13 years of operation, Wings of Tatev has welcomed more than 1 million visitors. Every 5th guest of the country includes a cable car in their route, thanks to which the tourist flow to the Syunik region has increased 17 times compared to 2010.

Wings of Tatev not only reveals previously inaccessible parts of Armenia to travelers but also elevates the country's recognition. It was included in the Guinness Book of Records as the longest passenger cable car in the world (5752 meters). Another notable achievement is the shortest construction period for such a large-scale engineering structure (10 months).

The Wings of Tatev project is part of "Tatev Revival" program, initiated by Ruben Vardanyan and Veronika Zonabend.

AUA and Washington State University Launch Partnership to Create Center for Excellence in Journalism

YEREVAN — The American University of Armenia (AUA), in partnership with Washington State University (WSU), today signed a memorandum of understanding (MOU) to establish a Center for Excellence in Journalism and create a new master's program in journalism education. The \$1.3 million, four-year university partnership initiative is funded by the U.S. Embassy in Yerevan to support Armenia's media sector.

Through the U.S. Embassy's support, 90% tuition scholarship will be provided to approximately nine graduate students per year to study in the Master's in Journalism degree program, with a select number of students also having the opportunity to compete for a summer internship in the United States, where they will acquire hands-on reporting skills in a U.S. media outlet.

"We are proud and grateful to be the recipient of this important grant from the U.S. Embassy," said AUA President Dr. Bruce Boghosian. "Since the University's inception, the U.S. government and USAID/ASHA have supported the American University of Armenia in various ways, and this marks another milestone in our long-standing relationship. We look forward to working alongside our colleagues at WSU to implement this project and eventually launch a Master's in Journalism degree program. We are convinced that this new program will be of great benefit to Armenia and the region at large."

The Center for Excellence in Journalism will serve as a hub for journal-

ism education and leadership in research, training, best practices, and collaboration with leading experts and policy makers that advances knowledge of how quality journalism can serve as a bulwark against misinformation and improve networking within Armenia's journalism ecosystem. The Center will also offer professional development programs serving the wider media community.

Deputy Assistant Secretary of State in the U.S. Department of State's Bureau of Educational and Cultural Affairs Rafik Mansour traveled to Armenia to inaugurate the new university partnership. U.S. Ambassador to Armenia Kristina Kvien, as well as Minister of Education, Science, Culture and Sport Zhanna Andreasyan, also attended the launch event.

"This U.S.-Armenia relationship is based on shared values, including press freedom and the critical role of education in building a strong, democratic society that is resilient to disinformation," said Deputy Assistant Secretary Mansour at the inauguration event. "The United States is proud to invest in this university partnership initiative, which will support Armenia's democratic development, and invest in the next generation of journalists."

In addition to this program, the U.S. Embassy in Yerevan also announced an award to AUA to implement a two-year English program for journalists aimed at equipping the participants with English-language skills through courses tailored to their professional needs.

Iran, India Promote New Trade Route

Continued from page 2

menia to understand how the country can benefit from the opportunities of this corridor," she said, adding that the Indian side will make it easier for Armenian firms to ship cargo to and from Chabahar.

Armenia has long maintained a cordial relationship with Iran and has deepened its ties with India in the last few years, notably through a series of contracts signed with Indian arms manufacturers. New Delhi has effectively sided Armenia with in its ongoing border disputes with Azerbaijan. For its part, Tehran has repeatedly

warned against attempts to strip it of the common border and transport links with Armenia.

In October, the Armenian government contracted two Iranian companies to upgrade a 32-kilometer section of Syunik's main highway leading to the Iranian border. Iran's Minister of Roads and Urban Development Mehrzad Bazrpash attended the signing of the \$215 million contract in Yerevan, underscoring its geopolitical significance for the Islamic Republic.

Sinha said that Indian firms are also interested in "participating in infrastructure development projects in Armenia."

NEW PUBLICATION: Chahinian, Kasbarian, and Nalbantian Publish a New Book on the Armenian Diaspora

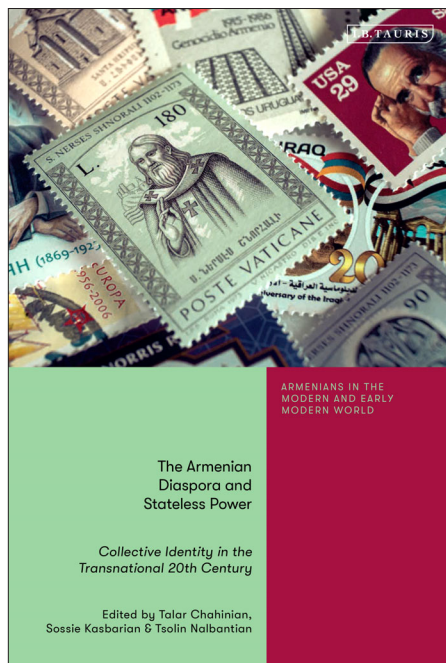
LONDON/NY – I. B. Tauris, an imprint of Bloomsbury Publishing, has announced the publication of an edited volume by Talar Chahinian, Sossie Kasbarian, and Tsolin Nalbantian titled *The Armenian Diaspora and Stateless Power Collective Identity in the Transnational 20th Century*. The book is part of the series *Armenians in the Modern and Early Modern World* edited by Bedross Der Matossian. The book is dedicated to Khachig Tölölyan, the founder of Armenian Diaspora Studies.

From genocide, forced displacement, and emigration, to the gradual establishment of sedentary and rooted global communities, how has the Armenian diaspora formed and maintained a sense of collective identity? Building on discussions of Tölölyan's work and its impact on various conceptualizations of the Armenian Diaspora, in all its heterogeneity, this volume brings together historians, cultural theorists, literary critics, sociologists, political scientists and anthropologists to explore how Armenian Diaspora elites and their institutions emerged in the post-genocide period and used 'stateless power' to practice forms of social discipline on collective identity and of belonging and loyalty among Armenians. Focusing on cultural, religious, political and literary production, as well as community groups and leaders in such far-flung cities of the Armenian Diaspora as Amsterdam, Addis Ababa, Aleppo, Beirut, Detroit, Istanbul, Jerusalem, Los Angeles and Paris, this collection offers original insight and novel perspectives on the history and experience of the Armenian Diaspora through the long 20th century, from the role of the fin-de-siècle émigré Armenian press to the experience of Syrian-Armenian refugees in the 21st century. More broadly, this book shows how diasporic history and transnational practice can help reconceptualize and illuminate non-state forms of power and governmentality, that a diaspora's statelessness can not only be evidence of its power, but that it can also act as an alternative and complement to the nation-state.

The volume is divided into three sections, each featuring a set of chapters that engage with one of Khachig Tölölyan's key theoretical contributions to Diaspora Studies.

The first section "The Logic of the Sedentary": Complicating Notions of Home and Homelands includes chapters by Boris Adjemian, "In Search of the Sedentary: Rethinking Homelands in the Armenian Diaspora,"; Gegham Mughnetsyan, "Armenian Displaced Persons: From Displacement to a Diaspora Community,"; and Nare Galstyan, "Diaspora-Homeland Relations Re-examined: The case of Syrian Armenian in the Netherlands."

The second section "Diasporic Social Formation": Leadership Elites,

Institutions, and Transnational Governmentality includes chapters by Hasmik Khalapyan, "Forging Diasporic Identity in the Fin de Siècle Armenian Periodical Press in Europe,"; Vahe Sahakyan, "Transnational Politics and Governmental Strategies in the Formative Years of the Post-Genocide Armenian Diaspora (1920s-1930s)," Lilit Keshishyan, "Defiant Adherence: Cultural Critiques in Late Twentieth Century Armenian Diaspora Literature,"; and Christopher Sheklian, "The Liturgical Subject of the Armenian Apostolic Church: Recent Waves of Migration."

The third section "The Social Text of Diaspora": Diasporic Becoming and Legibility in Diaspora's Semantic Domain includes articles by Sylvia Alajaji, "Sounding Armenian: The Contours of the Diasporic Musical Imaginary,"; Karen Jallatyan "Toward the Diaspora": The Performative Powers of Vahé Oshagan's Poetry,"; Talin Suciyan, "The Armenians in Turkey: From Autochthonous People to Diaspora,"; and Hrag Papazian, "Are Istanbul Armenians Diasporic? Unpacking the Famous Debate."

The Afterword to the book is written by Khachig Tölölyan and the Epilogue by Sebouh Aslanian.

Bedross Der Matossian (University of Nebraska, Lincoln), the editor of the series highlighted the importance of the volume saying: "This is the most important edited volume on the Armenian Diaspora published in the last decade. By bringing together a new generation of scholars from different disciplines, Chahinian, Kasbarian, and Nalbantian have raised the bar of the discourse on Diaspora Studies that goes beyond simple representations of the different Armenian communities to a sophisticated interdisciplinary analysis of diaspora(s) in the local, regional, and global contexts."

Copies of *The Armenian Diaspora and Stateless Power Collective Identity in the Transnational 20th Century*, are available for purchase from the Bloomsbury Press website. Use code: GLR AQ7 to receive a 35-percent discount.

American Armenian Rose Float Association Reveals 2024 Tournament of Roses Float Entry, "Armenian Melodies"

PASADENA —The American Armenian Rose Float Association, Inc. (AARFA) will present "Armenian Melodies," for its appearance in the 135th Tournament of Roses. Inspired by the strength of Armenian matriarchs throughout history, "Armenian Melodies" will feature dynamic Armenian mother and daughter figures dressed in vibrant, traditional garb, surrounded by important symbols within Armenian heritage and culture. Tying in perfectly with the 135th Tournament of Roses theme, Celebrating a World of Music, "Armenian Melodies" will showcase several musical instruments endemic to Armenia.

Marking its sixth year participating in the Tournament of Roses, AARFA's "Armenian Melodies" captures the heroism of Armenian mothers as exemplars of determination, resilience and fortitude in the face of centuries of upheaval. Through their steadfast support, Armenian mothers inspire their families and communities to persevere, even through turbulent times.

Armenian birds play a major role on the float, with the crane, chukar and little ringed plover, which are indigenous to the Armenian Highlands,

nestled around the mother and daughter, adding depth and character to the rich tableau. Armenian instruments also feature heavily in "Armenian Melodies," as the name suggests. Traditional wind instruments native to Armenia, including the duduk, shvi, blul and parkapzuk adorn the float, while percussion instruments, the dhol and nagara round out the floral orchestra adding to the spirited tapestry.

Adding to the float's colorful and meaningful scene, symbolic objects are sprinkled throughout. Besides AARFA's tricolor Armenian logo, a bushel of pomegranates, which represent good fortune and abundance, perch alongside the mother and daughter. With deep roots in Armenian music and culture, apricots can be found at the front of the float, along with the aforementioned duduk, which is made with apricot wood. Intricate and historic Armenian patterns are highlighted on the mother's dress, while the "arevakhatch" or sun cross, symbolizing eternal life round out the design of "Armenian Melodies."

To learn more about AARFA and the "Armenian Melodies" float, please visit AARFA.org, or follow AARFA on Instagram and Facebook.

Armenia's Mertsamor Nuclear Power Plant

Continued from page 1

operations can continue. The IAEA chief noted that countries having 'certain issues' with their neighbors around the world tend to file such complaints to the IAEA.

"Well, we listen to everybody. The IAEA is a global organization, so we listen to everybody. And when it comes to this kind of concerns, we explain what we are doing, we give the assurances that everything is being done correctly. I would tell you, it's not the only case, in some other parts of the world where neighbors have certain issues, countries come to me and say 'what is happening in my neighbor', so we take it seriously but we give the answers, the most important thing is that Armenia continues to work seriously with us and reinforces the safety of the facility and we are very confident," Grossi said.

Asked whether the IAEA plans to close the Armenian NPP, Rafael Grossi said, "No, absolutely not. If there is an

issue with the plant we will address it immediately with the government, and we would be the first to say that there is a problem and that some action would need to be taken. But at the moment, as I say, we are confident that operations can continue."

Metsamor generates roughly 40 percent of Armenia's electricity. Its sole functioning reactor went into service in 1980 and was due to be decommissioned by 2017.

Armenia's government decided to extend the 420-megawatt reactor's life after failing to attract funding for the construction of a new and safer nuclear facility. In 2015, Russia allocated a \$270 million loan and a \$30 million grant to Yerevan for that purpose.

Russian and Armenian specialists essentially completed Metsamor's modernization in 2021. Armenian officials now say the plant, located 35 kilometers west of Yerevan and just 16 kilometers from the Turkish border, can safely operate until 2036.

Փառաշուք Համերգով Նշուեցաւ Արամ Խաչատուրեանի 120-Ամեակը

Գ. ՄՈՒՆՅԱՆ

Իսկապէս հոյակապ երեկոյ մըն էր որ տեղի ունեցաւ անցեալ Կիրակի, 3 Դեկտեմբերի երեկոյեան: Արդարեւ, աւելի քան 700 հոգի ներկայ գտնուեցաւ Պըրպէնքի առաջնորդանիստ Սուրբ Ղեւոնդ Մայր Տաճարէն ներս եւ վայելեց փառաշուք համերգ մը, որ նուիրուած էր հայ ժողովուրդի հանճարեղ զաւակ, երգահան Արամ Խաչատուրեանի ծննդեան 120-ամեակին: Ընդարձակ տաճարը նեղ կու գար եւ շատեր ոտքի վրայ կայնած հետեւեցան յայտադրին:

Յանձնախումբի ատենապետ Տոքթ. Սիմոն Գ. Սիմոնեան համերգի կազմակերպիչ «Ձուարթնոց» մշակութային յանձնախումբին անունով ողջունեց ներկայութիւնը թեմիս բարեջան առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանին եւ Հայաստանի նախկին աւագ հիւպատոս՝ Արմէն Բալբուրդեանին ու պաշտօնական այլ անձնակազմներուն: Ան սեղմ գիծերու մէջ ներկայացուց հայրենի պարծանք համաշխարհային դասական երաժշտութեան մեծ վարպետ՝ Արամ Խաչատուրեանի կենսագրականը: Այնուհետեւ սրահին մէջ զետեղուած զոյգ հեռուստապատուներու միջոցաւ ներկաներուն ցացադրուեցաւ աշխարհահռչակ հայ կոմպոզիտորի կենսաբանական դրուագներ:

20-րդ դարու ամենաճանաչուած հայ երգահանի ստեղծագործութիւններուն նուիրուած համերգը սկսաւ «Սպարտակ» պալէի «Նախերգանք»ով եւ Marchով, ղեկավարութեամբ Voce Dell նուագախումբի եւ Հայաստանի օփերայի ու պալէի պետական թատրոնի երիտասարդ եւ շնորհալի խմբավար Ռաֆֆի Միքայէլեանի: Խաչատուրեանի այս ստեղծագործութեան նիւթը՝ հոռոմէացիներու դէմ ստրուկներու ապստամբութիւնն ու արկածախնդրութիւնն է: Երաժշտասէրներու բուռն ծափահարութեանց արժանացան նաեւ «Masquerade Suite»-էն առնուած գողտրիկ հատուածները, (Waltz, Mazurka եւ Galop): Ներկաներն

արտակարգ ոգեւորութեամբ ունկնդրեցին նաեւ «Գայեանէ» պալէին հատուածներու կատարումները օրուան ֆիլհարմոնիք նուագախումբին կողմէ: Վեց մասերէ բաղկացած այս համադրումին մէջ առաւել ակնյայտ էին հայ երաժշտութեան յատուկ մեղեդիներն ու երանգաւորումները (Prologue, Dance of Rose Maiden, Ouzun Dara, Lezginka): Անտարակոյս Գայեանէ պալէի սուսերամարտը եւս մեծ ընդունելութիւն գտաւ, որն արդէն աշխարհի տարածքին ծանօթ է, որպէս ամենաշատ նուագուած երաժշտութիւն:

Համերգն ունէր երգչախումբային բաժին մըն ալ: Արդարեւ, Արամ Խաչատուրեան յօրինած է նաեւ քանի մը հատ հայկական ժողովրդական երգեր: Անոնք՝ «Կենաց Երգ», «Գարուն Երեւան», որոնք կատարուեցան Ս. Ղեւոնդեանց Մայր տաճարի «Շնորհալի» երգչախումբի մասնակցութեամբ: Իսկ աւարտին՝ ժողովուրդը յոտնկայս ունկնդրեց եւ մասամբ ալ մասնակցեցաւ Արամ Խաչատուրեանի կողմէ յօրինուած խորհրդային Հայաստանի քայլերգին, որ ցարդ չէ որդեգրուած Հայաստանի կառավարութեան կողմէ: Տակաւին կարելի է վերատեսութեան ենթարկել կարգ մը փոփոխութիւններ ընել (ականջը խօսի երգահան Հենրիկ Անասեանի...):

Խանդավառ մթնոլորտը աւարտեցաւ բեմիս բարեջան առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք.ի փակման սրտայոյզ խօսքով: Ան իր շնորհակալութիւնները յայտնեց կազմակերպիչ մարմնին եւ օրուան նուագախումբին, «Շնորհալի» երգչախումբին եւ զեղարուեստական ղեկավար մասեթրօ Ռաֆֆի Միքայէլեանին, որ այսօր «ինքզինք գերազանցեց», մաղթելով նորանոր յաջողութիւններ:

Բացառիկ համերգ մըն էր ճոխացուած Արամ Խաչատուրեանի լաւագոյն ստեղծագործութիւններով: Ներկաները երկարատեւ ծափահարութիւններով զնահատեցին խմբավարն ու բոլոր արուեստագէտները:

Փրօֆ. Թանդր Աքչամի «Yuz Yillik Apartheid» Հատորին Շնորհանդէպ

ՍԱՐԻԷԹ ՕՐԱՆԵՍ

Կազմակերպութեամբ՝ Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբին, Կիրակի՝ Նոյեմբեր 19, 2023ի երեկոյեան ժամը 5ին, «Հրանդ Տիւնք» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ գրասէր շրջանակներուն մէջ ծանօթ Փրօֆ. Թանդր Աքչամի «YUZ YILLIK APART-HEID» գիրքին շնորհանդէպը, ներկայութեամբ Միութեան անդամներու, հիւրերու եւ գրասէր հասարակութեան բազմութեան:

Գրքի հեղինակ՝ Փրօֆ Թանդր Աքչամ սահիկներու ցուցադրութեամբ բացատրութիւններ փոխանցեց գրքին նիւթին մասին ըսելով թէ՛ «Իր ստեղծման օրէն ի վեր թուրքիոյ իրական համակարգը եւ անոր

մէ 1920 թուականի ապրիլին սկսած՝ նշանաւորելով ժամանակակից թուրքիոյ սկիզբը: Այս օրէնքներէն եւ հրամանագրերէն շատերը թերեւս կը գործեն այսօր: Այնտեղ, ուրտեղ անոնք ուժի մէջ չեն, երբեք չէ եղած նուագագոյն հաշիւ անոնց ապօրինութիւններուն հետ, եւ այդ օրէնքներու ոգին շարունակած է իր հիմնարկային ազդեցութիւնը ներքին գաղտնի նամակագրութեան միջոցով»:

Ապա Պոլսահայ Միութեան Մշակութային Յանձնախումբի կողմէ Գործադիր Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տոքթ. Մուրատ Քէօզքէր հեղինակին յանձնեց յուշանուէր մը, առ ի զնահատանք իր նորատիպ հատորին:

Գրքի գինեձօնի զեղեցիկ արարողութիւնը կատարուեցաւ,

հիմնարկները շրջապատող մշակոյթը քաղաքացիներուն բաժնած են երեք հիմնական դասակարգերու. Ստորակարգութեան վերին մասը սիւննի մահմետական թուրք քաղաքացիներն են: 1924 թուականի Սահմանադրութեան քաղաքացիութեան մասին 88-րդ յօդուածի քննարկման ժամանակ Կէլիբեղլիի խորհրդարանի պատգամաւոր ձեւալ Նուրի պէյը այդ շատ պարզօրէն ըսաւ՝. Երկրորդ կամ միջին խաւը բաղկացած է ալեւիններէն եւ այլ ոչ թուրք մահմետականներէն (քիւրտեր, չէրքէզներ եւ այլն): Երրորդ կամ ամենացած խաւը բաղկացած է քրիստոնեաներէն եւ հրեաներէն: Սխալ չըլլար այս դասակարգերը որակել որպէս թրքական «արտօնեալ դասակարգի համակարգ»:

Թէեւ մենք կարող ենք աւելի հեռուն երթալ ժամանակի մէջ՝ դէպի Օսմանեան Միլլեթ համակարգ, ապա Apartheidը հաստատուած է շարք մը բացայայտ կամ գաղտնի օրէնքներով եւ հրամանագրերով, որոնք հրապարակուած են նոր խորհրդարանի կող-

որուն մասնակցեցան Պոլսահայ Միութեան Գործադիր Յանձնախումբի ատենապետ՝ Տոքթ. Մուրատ Քէօզքէր, Նախկին ատենապետ՝ եւ ներկայ Ընդհանուր Ժողովի ատենապետ՝ Սիմոն Աճըլաչ եւ իր տիկինը՝ Հիլտան, Էսահան Սանուց վարժարանի Յանձնախումբի նախկին ատենապետուհի՝ Ալին Տօնիկեան, իսկ ներկաներէն՝ Լուսի Գարալեան, Յովսէփ Թոքթաթ, Կարպիս Սարաֆեան, Հերման Չէլիք եւ Մարիէթ Օհանէս:

Փրօֆ Աքչամ՝ իր սրտի գոհունակութիւնն ու շնորհակալութիւնը յայտնեց բոլորին անխտիր ու մասնաւորաբար Պոլսահայ Միութեան: Եղան բարձր զնահատականներ, ինչպէս նաեւ հարցադրումներ գրքին վերաբերեալ:

Աւարտին, հեղինակը իր գրքէն օրինակներ մակագրեց հանդիսատեսներուն:

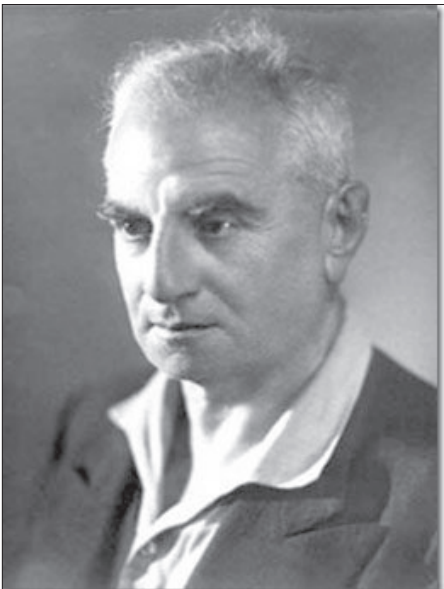
Տեղի ունեցաւ նկարահանում եւ պատշաճ հիւրասիրութիւն: Նշենք թէ՛ հատորին լրիւ հասոյթը նուիրուեցաւ Միութեան Մշակութային Ֆոնդին:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շաբաթաթերթին
 Massis2@earthlink.net (626) 797-7680

Հայ Գրաքննադատական Միտքի Աներկրորդ Հսկան՝ Յակոբ Օշական

ՅԱԿՈԲ ՏԻՆԵԱՅԵԱՆ

Մեղանշանքի ծանրութեան տակ յայտնուած պիտի ըլլայինք, եթէ 2023 տարուան էջը փակէինք առանց յօրեկեաններու շարքին ներառելու նաեւ անհունաստեղծ գործն ու վաստակը հայ գրաքննադատական միտքի աներկրորդ հսկային՝ Յակոբ Օշականին (Յակոբ Քիւֆէճեան՝ աւագանի անունով, Պուրսայի մօտ Սէօլջօզ գիւղ, 9 Դեկտեմբեր 1883 - Հալէպ, 17 Փետրուար 1948), որուն ծննդեան 140-ամեակը կը լրանայ 9 Դեկտեմբերին:

Արեւմտահայ գրականութեան Արուեստագէտ սերունդի կարկառուն ներկայացուցիչներէն մին: Իրապաշտութեամբ ոսկեցոյուն իր տպաւորապաշտ բազմաբիւր էջերը ի՛ր իսկ բանաձեւումով, թէեւ «անհաղորդ եղան զանգուածին», սակայն իրա՛ւ արուեստագէտի իր հարուստ հրիտակը ան լոյսին բերաւ աւելի քան հարիւր մեծարժէք հատորներու բերքով, որ թէ՛ թուաքանակով եւ թէ՛ որակով ահռելի է ու ապշեցուցիչ:

Յիրաւի, աննախընթաց երեւոյթ մ'ան մեր գրականութեան մէջ: Միֆական տիտան մը գրական: Վիպագիր, պատմուածագիր, բանասէր, թատերագիր, ամէն բանէ առաջ յառաջակարկառ գրող մը որպէս՝ մեր գրաքննադատութեան գազաթնակէտը համարուող վաստակ մը, իր դատափետո՞ղ խիզախութեամբ: Հայ գրաքննադատութեան մէջ Վիսարիոն Պելինսքին է ան իրաւամբ, որ իր երկանաքարին մէջ անխնայ «աղաց» ու «մաղէ անցուց», խորհակեց գրողներու գործերը ու հասաւ յամախանողորմ եզրայանգումներու՝ խորագրին գրականագէտ-արուեստագէտը համարուելով բոլոր ժամանակներու համար: Մեր գրողներու անթիւ երկերուն արժեւորումը կատարեց ոչ թէ ճապաղ շողմաբանութեամբ, այլ իր վերլուծութեանց կարկինաչափը բանալով անսահման՝ սեղանին իջեցուց «նժարներ», հոն կշռելով, կշռադատելով՝ անաչառ դատաստանին յանձնելով երկերն անոնց, յատկապէս գլխաւոր չորս սերունդներու - Ռոմանթիք, Իրապաշտ, Արուեստագէտ կամ Գեղապաշտ եւ յետեղեան Սփիւռքի Գրականութեան, հասնելով մինչեւ 40-ական թուականներ...:

Հրաշքով ճողոպրածներէն մին 1915-ի Հայոց Յեղասպանութեան՝ Օտեանի, Զօպանեանի, Թէքէեանի եւ Եսայեանի նման, Օշական եւս կը հանդիսանայ արեւմտահայ անճիտուած գրականութիւնը սփիւռքահայ արդի գրականութեան կամրջողներէն մին: Վահէ-Վահեան, Անդրանիկ Ծառուկեան, Մուշեղ Իշխան եւ շատ ուրիշներ օշականեան դրոշմը կրեցին ու պտըտցուցին իրենց գրականութեան մէջ:

Կու տամ Վահէ-Վահեանի «Արեւ-Անձրեւ» քերթողագիրքէն քաղուած «Գարունի Ամպ-Արեւ Երեկոյ» քերթուածը՝ նուիրուած Յակոբ Օշականին.-

Հանդէս կայ գոյներու կիսաւարտ... Արեգակն՝ հորեղէն աղջնակ՝ Կը ժպտի ամպերու քողին տակ, Հանդէս կայ գոյներու անաւարտ...

Շոճիներն յուզումէ կը դողան... Ձեռք մ'անտես երակներ կը շոյէ

Անառակ մատներով հոտեւան. Շոճիներն յուզումէ կը դողան:

Տերեւներ մեղեդի մը կու լան... Ահ ինչո՞ւ նըւագն այդ տրտմաճայն...

Լսեցի՞ք դուք հովերն որ անցան... Տերեւներ մեղեդի մը կու լան:

Երկիւնքն դերձաններ կը կախուին, Քընարի լարերու պէս անթիւ... Մեղմերանգ մետաքսի պէս նըրբին, Երկիւնքն դերձաններ կը կախուին:

Հոգիներ կարօտէ կը մըսին... Ո՛ւր փախաւ աղջնակն հոգեթով,

Աղջնակն արեւշող մարմինով. Հոգիներ կարօտէ կը մըսին...

Իր ծննդավայրին՝ Սէօլջօզ գիւղի Գէորգեան ազգային վարժարանին մէջ նախնական կրթութիւն ստանալէ յետոյ, պատանի Յակոբ Քիւֆէճեան կը ղրկուի Արմաշի դպրեմանքը՝ 1899-1900, ուր մէկ տարի կ'աշակերտէ վաղամեռիկ հանճարեղ բանաստեղծ Պետրոս Դուրեանի կրտսեր եղբօր՝ Դուրեան սրբազանին: Նոյն տարին կը վերադառնայ իր ծննդավայրը եւ կը նուիրուի ուսուցչութեան:

Օշական յարատեւ ինքնաշխատութեան եւ անխոնջ ընթերցումներու շնորհիւ, յափշտակութեամբ կարողանալով յատկապէս ֆրանսացի եւ միջազգային գրողներու գործերը՝ կը հասնի գրականագիտական բարձր հմտութեան եւ զարգացման:

Իր առաջին պատմուածքը լոյս կը տեսնէ 1902-ին, Պոլսոյ «Արեւելք» օրաթերթին մէջ՝ «Առաջին Արցունքը» խորագիրով եւ Յակոբ Յովհաննէսեան ստորագրութեամբ: Կրթական հոգաբարձուներու դէմ յարձակողական բնոյթ կրող այդ պատմուածքին հրատարակութիւնը պատճառ կը դառնայ որ իրեն արգիլուի ապրիլ Պոլիս, ուրկէ ան կը հեռանայ շրջան մը: 1902-1908 թուականներուն, մինչեւ օսմանեան սահմանադրութեան հռչակումը, այս անգամ Մարմարճըքի մէջ կը զբաղի ուսուցչութեամբ: 1908-ի ամառը, այլ մտաւորականներու հետ վերադառնալով Պոլիս՝ կը նետուի հրապարակագրական ասպարէզ, աշխատակցելով զանազան թերթերու, հազէսներու՝ ծնունդ տալով բուռն գրապայքարներու: 1911-ին, տարի մը Մալկարայի մէջ ալ ուսուցչութեամբ զբաղելէ յետոյ յաջորդ տարի կը վերադառնայ Պոլիս: 1914-ին, Դանիէլ Վա-

Նստած, ձախէն աջ՝ Եղուարդ Պոյաճեան, Շաւարշ Միսաքեան, Յակոբ Օշական: Բ. շաք, ձախէն աջ՝ Մինաս Թէլէլեան, Անդրանիկ Ծառուկեան, Արմէն Անոյշ (Մարաշլեան), նկարուած Հալէպ, 14 Փետրուար 1948-ին, Օշականի մահէն երեք օր առաջ:

րուժանի, Յակոբ Սիրունիի եւ Կոստան Ջարեանի հետ կը խմբագրէ «Մեհեան» ամսագիրը՝ աշխատակիցներ ունենալով Գեղամ Բարսեղեանի, Շաւարշ Միսաքեանի, Ահարոն Տատուրեանի, Վահրամ Թաթուլի նման ժամանակակից մտաւորական դէմքեր: Յաջորդ տարի, 1915-ի Մեծ Եղեռնի օրերուն, իր մէկ ճարպիկութեան ու հնարամտութեան շնորհիւ կ'ազատի ստոյգ մահէ, եւ 1918-ի աշնան գերմանացի սպայի տարագով կ'անցնի Պուլկարիա: Բայց Պոլսոյ արեան ձայնը կրկին կը կանչէ զինք եւ յաջորդ տարի վերադառնալով այնտեղ՝ ուսուցչութիւն կ'ընէ Զալաթիոյ Կեդրոնական վարժարանին մէջ:

1922-ին կը հիմնէ «Բարձրավանք» ամսագիրը, որուն շուրջ այս անգամ կը խմբուին վերապրող իր գրչընկերները - Վահան Թէքէեան, Կոստան Ջարեան, Գեղամ Գալաֆեան, Շահան Պէրպէրեան: Երկու տարի ետք կ'անցնի Եգիպ-

տոս: 1926-ին ուսուցչական պաշտօնով կը հրաւիրուի Կիպրոսի Հ.Բ.Լ.Մ.ի նորաբաց Մելգոնեան կրթական Հաստատութիւն՝ որպէս հայ գրականութեան ուսուցիչ, ուր կը մնայ մինչեւ 1934 թուական: Նոյն տարին, ամառը, վերջնականապէս կը սեղափոխուի Երուսաղէմ, ուր Ս. Յակոբ վանքին մէջ կը հիմնէ Հայ լեզուի եւ գրականութեան դասաբեմը:

Օշականի գրական ստեղծագործութիւնները՝ ի՛ր իսկ հաստատումով, անցած են գլխաւոր երկու ժամանակաշրջաններու բովէ - Պոլսոյ եւ Սփիւռքի: «Խոնարհները»՝ լոյս տեսած 1921-ին, կ'ընդգրկեն պատմուածքներ եւ հեքիաթներ: 1922-ին՝ «Խորհուրդներու Մեհեանը», արձակ բանաստեղծութիւններ եւ հեքիաթներ: «Երբ Պատանի են» սիրային նորավէպերը՝ 1925-ին: Իր գլուխ-գործոցներէն համարուող մեծածաւալ վէպը՝ «Մնա-

Շար.ը էջ 14

STARTING OCTOBER 13 2023

PAINTING CLASS

1st Session Free

Every Friday
5 PM - 6 PM

Teacher Rita Shahinian

1060 ALLEN AVENUE PASADENA, CA 91104

REGISTER NOW

STARTING September 18th

By Calling to
+1(626) 681-9455

\$ 30 FEE / Month

instagram.com/norserountlosangeles
facebook.com/norserountculturalassociation

ԿԵԱՆՔԷՆ ԶԵՈՒՑԱԼ ՎԱՍՏԱԿԱԶԱՌ ՈԼՆՈՑՅՈՒԽԻ ԴԱՅԿՈՒԽԻ ՓԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ

Խոր ցաւով վերահասու եղանք գրող, թարգմանիչ եւ խմբագիր՝ Սարգիս Վահագնի կողակիցին՝ Հայկուհի Աճէմեան Փաթափութեանի մահուան Լոս Անճելոսի մէջ:

Հանգուցեալը մայրն էր կրթական եւ գիտական ասպարէզներու մէջ հմուտ երեք զաւակներու՝ Հուրի Ճէրէճեան, Արա եւ Արտեմ: Եղած է Լիբանանի շրջանի Հ.Բ.Ը.Մ.ի վարչութեան անդամ:

Տիկին Հայկուհին մինչեւ 1986 Միացեալ Նահագներ մեկնիլը, որպէս ուսուցչուհի եւ ապա տնօրէնուհի՝ պաշտօնավարած է Հ.Բ.Ը.Մ.ի Երուսաղէմի Տէմիրճեան վարժարանէն ներս:

Այս տխուր առիթով մեր խորագագ ցաւակցութիւնները կը յայտնենք հանգուցեալի ամուսինին՝ Սարգիս Վահագնին (Փաթափութեան), զաւակներուն՝ Լիբանանի նախկին պետական երեսփոխան Տոքթ. եւ Տիկին Եղիկ եւ Հուրի Ճէրէճեանին, գիտական Արա Փաթափութեանին, նոպէլեան մրցանակի դափնեկիր՝ Տէր եւ Տիկ. Արտեմ Փաթափութեանին եւ համայն ազգական-բարեկամներուն:

Լոյս չաւերժի ճամբորդի լիշատակին եւ հանգիստ իր յոգնաբեկ աճիւններուն:

«ՄԱՍԻՍ»

ՄԱՐԱԶԴ

ՕՆՆԻԿ ՀԱՄԱԼԵԱՆ (1932-2023)

Սրտի դառն կակիծով կը գութենք մեր սիրեցեալ ամուսնոյն, հօր, մեծ հօր՝ Օննիկ Համալեանի մահը, որ պատահեցաւ Չորեքշաբթի, Նոյեմբեր 22, 2023-ին:

Յուզարկաւորութեան եւ թաղման արարողութիւնները տեղի պիտի ունենան Երեքշաբթի, Դեկտեմբեր 12, 2023-ին, կէսօրուայ ժամը 12-ին Hollywood Hills Forest Lawn գերեզմանատան Կարմիր եկեղեցւոյ մէջ:

Սգակիրներ՝
Տիկինը՝ Սօսի Համալեան
Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Այլա եւ Գարին Պետրոս
Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Յուլիա եւ Լարա Գարկոտորեան
Թոռնիկները՝ Արէն եւ Մայքըլ Արամ Պետրոս
Թոռնիկները՝ Ալէք, Ալան եւ Անյա Գարկոտորեան
Եւ համայն Համալեան, Մարտիրեան, Պետրոս, Գարկոտորեան, Արոյեան, Ջինչինեան, Արըճեան, Գամագեան, Մաքարոն, Քէշիշեան, Հինտոյեան, Արսլանեան ընտանիքները եւ հարազատները:

***

Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւնները կը խնդրուի կատարել A.G.B.U. "Onnig and Sossy Hamalian Endowment Fund" եւ ուղարկել. 55 East 59th Street, New York, NY 10022:

ՀՈԳԵՅԱՆԳԻՍ

ՕՃԷՆ ԱՐՄԷՆԵԱՆ

Հանգուցեալ ՕՃԷՆ Արտէնեանի մահուան առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 10 Դեկտեմբեր, 2023-ին Սուրբ Պետրոս եկեղեցւոյ մէջ, չաւարտ Ս. Պատարագի, St. Peter Armenian Church 17231 Sherman Way CA 91406:

Սգակիրներ՝
Ջաւահիր՝ Տէր եւ Տիկ. Յակոբ եւ Թամար Արտէնեան եւ զաւակները
Ջաւահիր՝ Տիար Արա Արտէնեան եւ զաւակը
Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Սեդա Նիկողոսեան եւ զաւակները
Ջաւահիր՝ Տէր եւ Տիկ. Աշոտ եւ Ալին Արտէնեան եւ զաւակները

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Արտէնեան ընտանիքը եւ իրենց ընտանեկան պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց, որոնք իրենց հարազատին՝ ՕՃԷՆ Արտէնեանի մահուան առթիւ իրենց սուգին մասնակից եղան աջակցութեամբ, հեռաձայնային ցաւակցութիւններով, ծաղկեպսակի կամ փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններով:

Առ այդ «Մասիս» շաբաթաթերթին կը նուիրեն \$200:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՕՃԷՆ Արտէնեանի մահուան առթիւ «Մասիս» շաբաթերթին կատարուած են հետեւեալ նուիրատուութիւնները՝

- Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պոյամեան \$200
- A.E.B.U. Valley Chapter \$200
- Անահիտ Պոյամեան \$100
- Տէր եւ Տիկ. Գօգօ եւ Սիլվա Եսայեան \$100
- Տէր եւ Տիկ. Շանթ եւ Սօսի Շահինեան \$200
- Տէր եւ Տիկ. Յովհաննէս եւ Ալիս Մահտեսեան \$100

ԱՊԱՔԻՆՄԱՆ ՄԱՂԱՆՔ

Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Գասպարեաններ շուտափոյթ ապաքինում եւ կատարեալ առողջութիւն կը մաղթեն Գալուստ Տէրտէրեանին, որ վերջերս սրտի վիրաբուժական գործողութեան մը ենթարկուելէ ետք, այժմ կը բոլորէ ապաքինման շրջան մը:

Առ այդ \$100 կը նուիրեն «Մասիս» շաբաթաթերթին:

ՈՅ ԵՍ Է ԸՆԿ. ՎԱԿԱՆ ԳԱԶԱԳԵԱՆ

Յաւով իմացանք որ Ս.Դ.Հ.Կ.-Փարամագ մասնաճիւղի նուիրեալ անդամներէն՝ ընկ. Վահան Գազազեան իր մահկանացուն կնքած է յետ երկարատեւ հիւանդութեան:

Այս տխուր առիթով վարչութիւնը եւ անդամները իրենց խորագագ վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալ ընտանեկան պարագաներուն:

Ս.Դ.Հ.Կ. Փարամագ Մասնաճիւղի վարչութիւն

MEHER BABIAN, D.D.S.
General Dentistry

Տոքթ. Միեր Պապեան
Ատամնարոյժ

1111 S. Glendale Ave., Suite 206
Glendale, CA 91205

Tel: (818) 547-0884
Fax: (818) 547-9360

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel:-----

Email:-----

Եւրո-2024. Եզրափակիչ Փուլի Վիճակահանութեան Արդիւնքները

GROUP A	GROUP B	GROUP C
GERMANY	SPAIN	SLOVENIA
SCOTLAND	CROATIA	DENMARK
HUNGARY	ITALY	SERBIA
SWITZERLAND	ALBANIA	ENGLAND
GROUP D	GROUP E	GROUP F
PLAY-OFF WINNER A	BELGIUM	TÜRKIYE
NETHERLANDS	SLOVAKIA	PLAY-OFF WINNER C
AUSTRIA	ROMANIA	PORTUGAL
FRANCE	PLAY-OFF WINNER B	CZECHIA

Տեղի ունեցաւ ֆուտպոլի Եւրո-2024-ի եզրափակիչ փուլի վիճակահանութիւնը: Վերջին երեք մասնակիցները յայտնի կը դառնան գարնան կատարուելիք ընտրական փլեյ-օֆֆին: A խումբ. Գերմանիա, Սկոտլանդ, Հունգարիա, Զիւլիցերիա: B խումբ. Սլովենիա, Խորուաթիա, Իտալիա, Ալբանիա: C խումբ. Սլովակիա, Թանիա, Սերբիա, Անգլիա: D խումբ. Փլեյ-օֆֆի A (Ուելս/Ֆինլանտա - Լեհաստան/Էսթոնիա) յաղթող, Հոլանտա, Աւստրիա, Ֆրանսա: E խումբ. Պելճիգա, Սլովաքիա, Ռումանիա, փլեյ-օֆֆի B (Պոնտիա եւ Հերցեգովինա/Ուքրանիա - Իսրայէլ/ Իսլանտա) յաղթող: F խումբ. Թուրքիա, փլեյ-օֆֆի C (Վրաստան/Լիւքսեմպուրկ - Յունաստան/Ղազախստան) յաղթող, Փորթուգալ, Չեխիա: Եւրո-2024-ը կը կատարուի 2024թ. Յունիսի 14-էն Յուլիսի 14-ը Գերմանիոյ 10 քաղաքներու մէջ:

Ինքերը Ջախջախեց Նապոլիին Ու Գլխաւորեց Ադիսակը

	PI	W	D	L	F	A	GD	PTS
1. Inter	14	11	2	1	33	7	+26	35
2. Juventus	14	10	3	1	22	9	+13	33
3. Milan	14	9	2	3	24	15	+9	29
4. Roma	14	7	3	4	27	16	+11	24
5. Napoli	14	7	3	4	26	17	+9	24

Իտալիոյ Ա Սերիայի 14-րդ հանգրուանի հանդիպումի ընթացքին, իրարու հետ մրցեցան «Նապոլին» ու «Ինթերը»: Խաղը տեղի ունեցաւ Նեափոլի (Իտալիա) Տիեկո Արմանտո Մարատոնա մարզադաշտին վրայ եւ աւարտեցաւ հիւրերու՝ 3:0 արդիւնք յաղթանակով: Հայաստանի ազգային հաւաքականի նախկին աւագ Հենրիխ Միխիթարեան «Ինթերի» հիմնական կազմին մէջ էր: Ան փոխարինուեցաւ է 77-րդ վայրկեանին: ԱՍերիայի կատարած 14 խաղէն յետոյ «Ինթերը» 35 կէտով առաջնութեան առաջատարն է: «Նապոլին» 24 կէտով հինգերորդ տեղը կը գտնուի:

«Ռեալ» Պարտութեան Մատնեց «Կրանատային» Եւ Առաջատարն Է

Սպանիոյ առաջնութեան 15-րդ հանգրուանին փոխախօյցան «Ռեալը» հիւրընկալեց «Կրանատային»: Իտալացի Քաւլո Անչելոտիի գլխաւոր խումբը առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով: Կոլերը նշանակեցին սպանացի կիսապաշտպան Պրաիմ Տիանս ու պրագիլցի յարձակող Ռոտրիկոն: «Ռեալ» 38 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը: Նոյնքան կէտ ունի երկրորդ տեղը գտնուող «Վիլլառէան»: «Կրանատային» նախափերջինն է՝ 7 կէտ:

ՄԼՍ Բաժակ. «Լոս Անճելոսը» Եւ «Քոլամպուս Քրունը»՝ Եզրափակիչի Ձոյգ

Հիւսիսամերիկեան ֆուտպոլի ՄԼՍ-ի բաժակի խաղը տեղի կ'ունենայ Դեկտեմբերի 9-ին: Տխողոսը կը վիճարկեն «Լոս Անճելոսը» եւ «Քոլամպուս Քրունը»:

Պատանեկան ԱԱ. Հայաստանը Նուաճեց 4 Ոսկի Մետալ

Հայաստանի խումբը 4 ոսկի մետալ նուաճեց Երեւանի «Միկա» մարզադահլիճին մէջ աւարտուող բռնցքամարտի աւագ տարիքի պատանիներու աշխարհի առաջնութեան: Հայաստանի չորրորդ ոսկի մետալը նուաճեց Ալպերտ Յարութիւնեանը, որ 75 քկ կարգի եզրափակիչին 5:0 արդիւնքով առաւելութեան հասաւ Հնդկաստանի ներկայացուցիչ Սահիլ Սահիլի նկատմամբ: Հայաստանի հաւաքականէն ոսկի մետալներ նուաճեցին նաեւ 60 քկ Արգիշտի Յակոբեանը, 50 քկ Տիգրան Յովսէփեանը եւ Վաղարշակ Քէեանը (48 քկ): Արծաթէ մետալակիներ դարձան 60 քկ Անդրանիկ Մարտիրոսեանը, 48 քկ քաշային Հեղինէ Պետրոսեանը, 46 քկ Աննո Դարչինեանը, 60 քկ Անդրանիկ Մարտիրոսեանը, Արէն Խաւատեանը (52 քկ) եւ Սամուէլ Սիրամարգեանը (70 քկ):

UFC. Արման Ծառուկեանը Նոքաուրթի Ենթարկեց Պենեիլ Տարիուշին

Խառն մենամարտերի թեթեւ ծանրութեան կարգին UFC դասակարգման 8-րդ դիրքի վրայ գտնուող Արման Ծառուկեանը (Հայաստան) ԱՄՆ-ի Օսթին քաղաքին մէջ տեղի ունեցած UFC Fight Night 233 մրցաշարին պարտութեան մատնեց ամերիկացի Պենեիլ Տարիուշին: Առաջին ռաունտին Արման Ծառուկեանը նոքաուրթի ենթարկեց մրցակիցին, որ UFC դասակարգման չորրորդ համարն է: Հայ մարտիկէն պահանջուած է մէկ վայրկեան յաղթանակի հասնելու համար: Արման Ծառուկեանը 50 հազար տոլար պոնուս ստացած է: Արման Ծառուկեանը խառն մենամարտերուն արձանագրած է 21-րդ յաղթանակը: Ան կրած է 3 պարտութիւն:

«Արսենալ» Յաղթեց Եւ Կը Գլխաւորէ Մրցաշարային Աղիւսակը

Անգլիոյ առաջնութեան 14-րդ հանգրուանին փոխախօյցան Լոնտոնի «Արսենալը» սեփական խաղադաշտին վրայ մրցեցաւ «Ուլվերհեմփթոնի» հետ: Սպանացի Միկել Արտետայի գլխաւորած խումբը առաւելութեան հասաւ 2:1 արդիւնքով: «Արսենալ»-էն աչքի ինկան անգլիացի յարձակող Պուկալօ Սական եւ նորուեկիացի կիսապաշտպան Մարտին էտեկորը: «Արսենալը» 33 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 2 կէտ կը գերազանցէ երկրորդ տեղը գտնուող «Լիվերփուլը», երրորդ տեղը նահանջած ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթիին» ունի 30 կէտ:

«Մանչեսթըր Սիթին» Ու «Թոթեմհեմը» Հաւասարեցան՝ 3:3

«Լիվերփուլը» Յաղթեց Եւ Առաջ Անցաւ «Սիթիին»

Անգլիոյ ֆրեմիեր լիգայի առաջնութեան 14-րդ հանգրուանին ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթին» ընդունեց Լոնտոնի «Թոթեմհեմը»: Խաղը աւարտեցաւ հաւասարութեամբ՝ 3:3: «Լիվերփուլը» ընդունեց «Ֆուլհեմին» եւ առաւելութեան հասաւ 4:3 արդիւնքով:

Արեւմտեան քոնֆերենսի եզրափակիչին «Լոս Անճելոս» 2:0 արդիւնքով պարտութեան մատնեց «Հիւսթոն Տիւստային»: Արեւելեան քոնֆերենսի եզրափակիչին «Քոլամպուս Քրունը» լրացուցիչ ժամանակին 3:2 արդիւնքով առաւելութեան հասաւ «Սինսինատիին» նկատմամբ: Խաղը պիտի հեռարձակուի Շաբաթ Կ.Ե. ժամը 1-ին FOX կայանով: